

IZVJEŠĆE O FINACIJSKOJ REVIZIJI

OPĆINE PROZOR – RAMA

za 2015. godinu

Broj: 05-10/16

Sarajevo, kolovoz 2016. godine

SADRŽAJ

I.	NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE.....	1
II.	IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI.....	3
1.	Uvod.....	3
2.	Predmet, cilj i obujam revizije.....	4
3.	Postupanje po preporukama iz prethodnog izvješća.....	4
4.	Sustav internih kontrola i interna revizija.....	5
5.	Proračun Općine i izvješćivanje.....	6
6.	Izvršenje Proračuna Općine.....	7
6.1	Prihodi i primici.....	7
6.2	Rashodi i izdaci.....	9
6.2.1	<i>Izdaci za bruto plaće i naknade.....</i>	9
6.2.2	<i>Izdaci za materijal i usluge.....</i>	10
6.2.3	<i>Tekući transferi.....</i>	11
6.2.4	<i>Kapitalni transferi.....</i>	13
6.2.5	<i>Izdaci za kamate.....</i>	14
6.2.6	<i>Kapitalni izdaci.....</i>	14
6.3	Financijski rezultat.....	17
7.	Javne nabave.....	18
8.	Popis imovine i obveza.....	19
9.	Komentar.....	20
III.	REZIME DANIH PREPORUKA.....	21
IV.	PRILOG.....	23
	GODIŠNJA FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	23
1.	Bilanca stanja na dan 31.12.2015. godine.....	24
2.	Godišnje izvješće o izvršenju proračuna za 2015. godinu.....	25
3.	Izvješće o novčanim tijekovima za 2015. godinu.....	28

I. NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE

Temelj za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća Općine Prozor – Rama za 2015. godinu (Račun prihoda i rashoda, Bilanca stanja, Izvješće o kapitalnim izdacima i financiranju, Posebni podaci o plaćama i broju uposlenih, Godišnje izvješće o izvršenju proračuna, Izvješće o novčanim tijekovima) na dan 31. prosinca 2015. godine i sukladnosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Općine Prozor – Rama odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja, tj. Zakonu o proračunima u FBiH, Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o finansijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH. Ova odgovornost obuhvata kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prijevare i greške, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u danim okolnostima.

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo Općine Prozor – Rama je odgovorno i za poslovanje sukladno Zakonu o javnim nabavama i drugim relevantnim zakonima i propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa na osnovu kojih su transakcije i iznosi objavljivi u finansijskim izvješćima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i primjenjivim Međunarodnim standardima Vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama danim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima usljed prijevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju odabira revizijskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvješća.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvješćima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, sukladne odgovarajućim zakonskim propisima. Ova odgovornost uključuje provođenje procedura, kako bi se dobili revizijski dokazi o tome da li se sredstva koriste za namjene utvrđene zakonima i propisima. Procedure uključuju procjenu rizika od značajnog neslaganja sa zakonima.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju temelj za naše mišljenje.

Temelj za izražavanje mišljenja:

- 1. Podaci u obrascima finansijskih izvješća Općine (Izvješće o kapitalnim izdacima i financiranju, Godišnje izvješće o izvršenju proračuna i Izvješće o novčanim tijekovima) ne odgovaraju prezentiranim podacima iz analitičke bruto bilance na dan 31.12.2015. godine, što nije sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH (točka 6.3. Izvješća);**

2. Popis imovine i obveza sa stanjem na dan 31.12.2015. godine nije izvršen sukladno člancima 25. i 26. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i ostalim važećim propisima, što je imalo za posljedicu neusklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, u okviru kojeg se samo na dugoročne obveze odnosi 2.393.078 KM i na novonabavljena stalna sredstva 1.374.563 KM. Zbog navedenog i neusklađenosti ostalih pozicija, stanje imovine i obveza u obrascu Bilance stanja nije točno iskazano (točke 6.1., 6.2.5. i 8. Izvješća);
3. Značajan iznos proračunskih sredstava tekućih i kapitalnih transfera je realiziran, bez potpisivanja ugovora kojim bi se regulirala međusobna prava i obveze, praćenje namjenskog utroška od strane nadležne službe, izvješćivanje i nadzor. Korisnicima sredstava nije utvrđena obveza dostavljanja izvješća o namjenskom utrošku proračunskih sredstava niti su nadležne općinske službe zadužene da vrše kontrolu i nadzor namjenskog utroška, što nije sukladno člancima 57. i 65. Zakona o proračunima u FBiH (točka 6.2.3., 6.2.4. i 6.2.6.).

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog značajnih stavki opisanih pod točkama od 1. do 3. u „Temelju za izražavanje negativnog mišljenja“, financijska izvješća **Općine Prozor – Rama, ne prikazuju istinito i fer** po svim bitnim pitanjima stanje imovine i obveza na dan 31.12.2015. godine i rezultate poslovanja za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja.

Financijske informacije i transakcije prikazane u financijskim izvješćima **Općine Prozor – Rama** u tijeku 2015. godine, opisane pod točkama od 1. do 3., nisu bile u svim materijalno značajnim aspektima sukladne odgovarajućim zakonskim i drugim propisima.

Sarajevo, 19.08.2016. godine

Zamjenik generalnog revizora

Dragan Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dževad Nekić, dipl. oec

II. IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI

1. Uvod

Općina Prozor – Rama (u daljem tekstu: Općina) je jedinica lokalne samouprave u sastavu Hercegovačko – neretvanske županije (u daljem tekstu: HNŽ), uspostavljena zakonom, sa nadležnostima utvrđenim Ustavom Federacije BiH, Ustavom Županije HNŽ, Zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH¹ i Statutom Općine Prozor - Rama. Općina ima svojstvo pravnog lica. Ona ima vlastite nadležnosti ustanovljene ustavom i zakonom i ima pravo baviti se svim pitanjima od lokalnog značaja koja nisu isključena iz njene nadležnosti, niti dodijeljena u nadležnost neke druge vlasti na temelju ustava i zakona.

Općina u okviru svog samoupravnog djelokruga vrši slijedeće poslove: poduzima sve potrebne korake u cilju osiguravanja zaštite, prava i sloboda navedenih u Ustavu Federacije BiH, donosi programe razvoja djelatnosti od značaja za funkcioniranje općine, donosi Proračun i usvaja završni račun, osigurava uvjete za zaštitu životne okoline sukladno Zakonu, osigurava uređenja naselja, kvalitetu stanovanja i komunalnih objekata, obavljanje komunalnih i drugih uslužnih djelatnosti, prometnoj povezanosti općine, te o lokalnoj infrastrukturi. Osigurava uspostavljanje i održavanje premjera i katastra zemljišta i evidencija prava na nekretninama, stara se o izgradnji, održavanju i korištenju lokalnih putova, ulica, mostova i drugih javnih objekata od interesa za općinu, uređuje lokalni promet, poduzima mjere za osiguranje javnog reda i mira, zaštite građana i imovine sukladno Zakonu, raspolaže i upravlja općinskom imovinom te utvrđuje i raspolaže rentom nagrađevinskom zemljištu sukladno Zakonu, raspolaže koristi se i upravlja dobrima u općoj uporabi, ako ta prava ne vrše druge fizičke i prave osobe sukladno Zakonu, osigurava urbanističko planiranje, korištenje i upravljanje građevinskim zemljištem i stambenim fondom u vlasništvu Općine, obavlja razrez i naplatu poreza, naknadu i pristojbe koje pripadaju Općini, izrađuje i brine se o izvršenju proračuna sukladno Zakonu, utvrđuje nazive za dijelove naseljenog mjesta sukladno Zakonu, osigurava lokalne potrebe stanovništva u oblasti brige o djeci, obrazovanju i odgoju, javnom zdravlju, zdravstvenoj zaštiti životinja i zaštiti bilja, socijalnoj pomoći, kulturi i sportu, sukladno Zakonu, osniva općinska tijela uprave, uređuje njihovu organizaciju i djelokrug, obavlja inspekcijske poslove iz svog djelokruga, osigurava uvjete rada lokalnih radio i TV postaja sukladno Zakonu, obavlja poslove prenesene Zakonom iz djelokruga županije – županija i Federacije, uređuje i druga pitanja sukladno Zakonu.

Prema Statutu, organi i tijela općine su Općinsko vijeće i Općinski načelnik. Općinsko vijeće obavlja poslove iz samoupravnog djelokruga Općine i poslove državne uprave kada je to određeno Zakonom. Općinsko vijeće Prozor - Rama čini **21 vijećnik**. Mandat Općinskog vijećnika traje četiri godine. Općinski načelnik zastupa Općinu i nositelj je izvršne vlasti u Općini. Izbor općinskog načelnika obavlja se sukladno Zakonu i Statutu, na prvoj sjednici Općinskog vijeća nakon provedenih izbora. Mandat Općinskog načelnika traje četiri godine i ne može biti više od dva puta uzastopno izabran. Općinski načelnik donosi opće i pojedinačne akte iz svoje nadležnosti utvrđene Zakonom i Statutom.

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji općinskih službi za upravu i drugih službi u Općini Prozor - Rama, te Pravilnicima o izmjenama i dopunama istog, a sukladno Zakonu i drugim propisima utvrđuje se unutarnje ustrojstvo općinskih službi za upravu i drugih službi u Općini, način rukovođenja, planiranje i realiziranje poslova, ovlasti i odgovornost državnih službenika i namještenika u obavljanju poslova, ukupan broj uposlenih, opis i raspored poslova, te ostala pitanja koja se odnose na organizaciju rada.

U cilju obavljanja poslova i zadataka iz svoje nadležnosti Općina je formirala službe: Služba za opću upravu i društvene djelatnosti, Služba za prostorno uređenje, komunalne djelatnosti, imovinsko pravne poslove i katastar nekretnina, Služba za razvoj, poduzetništvo, obrt i financije, te Službe za obavljanje stručnih, tehničkih i drugih poslova (Ured Načelnika i Stručna služba za poslove Općinskog vijeća).

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji sistematizirano je 70 radnih mjesta, a na dan 31.12.2015. godine u općinskoj administraciji je radilo 70 uposlenika. **Sjedište Općine je u Prozoru, u ulici Kralja Tomislava bb.**

---

¹ „Službene novine FBiH“, broj 49/06;

2. Predmet, cilj i obujam revizije

Predmet revizije su financijska izvješća Općine za 2015. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije financijskih izvješća je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o financijskim izvješćima koji su predmet revizije, tj. da li financijska izvješća, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju financijsko i materijalno stanje Općine na dan 31.12.2015. godine, izvršenje proračuna za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje sukladno važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko, te da li su financijska izvješća sačinjena sukladno posebnim propisima o računovodstvu i financijskom izvješćivanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena sukladno internim planskim dokumentima revizije, sa prekidima, u periodu od prosinca 2015. godine do srpnja 2016. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na temelju uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. Postupanje po preporukama iz prethodnog izvješća

Ured za reviziju institucija u FBiH po drugi put obavlja reviziju financijskih izvješća Općine Prozor – Rama. U prethodnoj reviziji za 2010. godinu dano je negativno mišljenje. U Izvješću su dane preporuke u cilju otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Općina je **postupila** po danim preporukama koje se odnose na:

- Knjigovodstveno evidentiranje primljenih grantova za tekuće potpore, projekte ili programe sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u Federaciji BiH;
- Priznavanje i računovodstveno evidentiranje rashoda u momentu stvaranja istih tj. u razdoblju na koji se isti odnose sukladno načelu modificiranog nastanka događaja;
- Evidentiranje troškova po temelju doprinosa na teret poslodavca sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u Federaciji BiH na kontima predviđenim Analitičkim kontnim planom za proračun i proračunske korisnike;
- Planiranje, evidentiranje i izmirivanje obveza po temelju nabave stalnih sredstava, sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u Federaciji BiH;
- Knjigovodstveno evidentiranje investicijskih ulaganja u lokalne putove na poziciji investicije u tijeku, dok se ne riješi pitanje vlasništva istih;
- Knjigovodstveno evidentiranje nepovratnih davanja za tekuće izdatke (poticaj za zapošljavanje, sredstva za organiziranje sajma „Dani šljiva“) na tekućim grantovima;
- Evidentiranje kapitalne imovine kod primaoca sredstava po temelju kapitalnih grantova koji su dodijeljeni drugim pravnim licima;
- Postupanje sukladno Zakonu o javnim nabavama prilikom izbora dobavljača za nabavu roba, usluga i ustupanja radova;
- Knjigovodstveno evidentiranje obveza u momentu nastanka istih, odnosno u momentu kada je faktura ili drugi dokumenat o nastaloj obvezi primljen kako je to regulirano Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u Federaciji BiH;
- izvršenja sudskog rješenja u iznosu od 55.184 KM.

Općina je **djelimično** postupila po danim preporukama koje se odnose na:

- Uspostavu funkcionalnog sustava internih kontrola u cilju efikasnog obavljanja poslova, smanjenja rizika od namjernih i nenamjernih grešaka, kao i dosljedne primjene zakona i ostalih propisa;
- Sistematizacije i popunjenosti radnog mjesta internog revizora, sukladno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji BiH;

- Knjigovodstveno evidentiranje stanja i promjene cjelokupne imovine, prihoda, primitaka, rashoda i izdataka u Glavnoj knjizi Općine, kako je to regulirano važećim propisima za proračun i proračunske korisnike;
- Vođenje pomoćne knjige izlaznih računa sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u Federaciji BiH i knjigovodstveno evidentiranje ispostavljenih faktura po temelju komunalnih naknada.

Općina nije postupila po preporukama koje se odnose na:

- Donošenje internog akta kojim se regulira način obračuna, kontrola i nadzor naplate javnih prihoda Općine;
- Usvajanje normativa potrošnje goriva i maziva, kao i sačinjavanje mjesečnih izvješća o potrošnji;
- Reguliranje uvjeta i načina dodjele tekućih grantova Odlukom o izvršenju Proračuna Općine za tekuću godinu;
- Osiguranje dosljedne primjene Pravilnika o knjigovodstvu Proračuna u Federaciji BiH prilikom popisa imovine u dijelu sveobuhvatnosti popisa, kao i upisivanja inventurnih brojeva na stalnim sredstvima;
- Usklađivanje Pravilnika o plaćama i naknadama državnih službenika i namještenika u općinskim službama za upravu i drugim službama Općine Prozor - Rama sa važećim zakonskim propisima u dijelu koji se odnosi na obračun naknada za prijevoz;
- Popis potraživanja i obveza, kao i usklađivanje stanja potraživanja i obveza iskazanih u računovodstvu sa stanjem utvrđenim popisom, sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i drugim važećim propisima.

Imajući u vidu značajan protok vremena i kontekst nalaza na temelju kojih je dana preporuka, u obavljenoj reviziji za 2015. godinu **nismo mogli izvršiti ocjenu postupanja po preporuci**, koja se odnosi na:

- Utvrđivanje prijedloga uporabe proračunskog suficita iskazanog sa 31.12. prethodne fiskalne godine u Proračunu tekuće godine, sukladno članku 17. Zakona o proračunima u Federaciji BiH.

4. Sustav internih kontrola i interna revizija

Rukovodstvo Općine je odgovorno za uspostavljanje i primjenu sustava internih kontrola, a faktor koji najviše utiče na funkcionalnost istog je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sustav nagrađivanja i poštivanje postojećih zakonskih propisa. Najznačajniji interni akti Općine su Statut i Pravilnik o unutarnjoj organizaciji općinskih službi za upravu i drugih službi (u daljem tekstu: Pravilnik o unutarnjoj organizaciji).

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji (donesen u ožujku 2009. godine, sa ukupno 12 izmjena) utvrđeno je unutarnje ustrojstvo općinskih službi za upravu i drugih službi, način rukovođenja, planiranje i realiziranje poslova, ovlaštenje i odgovornost državnih službenika i namještenika u obavljanju poslova, ukupan broj uposlenih, opis i raspored poslova, te ostala pitanja koja se odnose na organizaciju rada. Navedenim pravilnikom sistematizirana su radna mjesta za 70 izvršilaca, a na dan 31.12.2015. godine u Općini je bilo 70 uposlenih, koliko je i sistematizirano.

Općina je obvezna urediti **sustav interne kontrole**, sukladno članku 86. Zakona o proračunima u FBiH, kako bi se osiguralo izvršavanje aktivnosti u okviru temeljne djelatnosti. Ministarstvo financija donosi instrukcije za uspostavu i održavanje sustava internih kontrola, a proračunski korisnici su obvezni donijeti pravilnike o internim kontrolama. **Pravilnik o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima** općinski načelnik je donio 2011. godine. Navedenim Pravilnikom, iako je trebalo, za značajne poslovne procese (aktivnosti) nije opisano kako se isti obavljaju i od strane koga, nije izvršena procjena rizika, te koje su to mjere za otklanjanje neželjenih dešavanja. U tijeku obavljanja revizije nije prezentirano da je, u cilju

identifikovanja eventualnih slabosti u uspostavljenom sustavu internih kontrola, vršen nadzor i da su sačinjavana izvješća u dijelu kontrole provođenja pisanih internih kontrolnih postupaka i procedura.

Navedeno je jednim dijelom, kao i nefunkcioniranje sustava internih kontrola imalo za posljedicu konstatirane nepravilnosti u dijelu koji se odnosi na: planiranje proračuna, financijsko izvješćivanje, knjigovodstveno evidentiranje dugoročnih obveza po uzetim kreditima, dodjelu tekućih i kapitalnih transfera bez osiguranog adekvatnog nadzora nad utroškom dodijeljenih sredstava, korištenja službenih vozila, troškova reprezentacije i ugovora o djelu bez dostavljanja izvješća o radu, realizacije kapitalnih izdataka, kao i godišnjeg popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obveza. Obračunske liste i prilozi uz plaću nisu kontrolirani i ovjeravani od strane odgovorne osobe iz Službe financija, prije podnošenja istih načelniku na potpis, čime nije osigurana adekvatna interna kontrola.

Općinski načelnik, sukladno članku 44. Zakona o proračunima u FBiH, je popunio Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2015. godinu.

Interna revizija

Sukladno članku 87. Zakona o proračunima u FBiH, praćenje i ocjenjivanje sustava internih kontrola vrši interna revizija sukladno propisima kojima se regulira oblast interne revizije. Prema odredbama članka 8. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH¹ i članka 9. stav 2. Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutrašnju reviziju u javnom sektoru u FBiH², Općina je bila u obvezi uspostaviti jedinicu za internu reviziju, što nije učinjeno. Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji sistematizirano je radno mjesto internog revizora koje nije popunjeno.

Doraditi Pravilnik o internim kontrolama i poboljšati funkcioniranje sustava internih kontrola u dijelu: planiranja proračuna, financijskog izvješćivanja, knjigovodstvenog evidentiranja, nadzora nad dodijeljenim sredstvima tekućih i kapitalnih transfera, kontrole obračuna plaća i naknada plaća, korištenja službenih vozila, reprezentacije, poštivanja proračunskog kontnog plana, realizacije kapitalnih izdataka, te popisa i usklađivanja imovine i obveza;

Uspostaviti funkciju interne revizije sukladno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH u cilju praćenja i ocjenjivanja sustava internih kontrola;

5. Proračun Općine i izvješćivanje

Općinskovijeće je 23. 12. 2014. godine donijelo Proračun Općine Prozor - Rama za 2015. godinu u iznosu od 12.073.800 KM i Odluku o izvršavanju Proračuna Općine Prozor – Rama za 2015. godinu.

U tijeku godine je došlo do značajnog povećanja izvora sredstava te su 21.07.2015. godine izvršene Prve Izmjene i dopune Proračuna Općine Prozor – Rama kojima je isti povećan na iznos od 27.175.576 KM. Naime, po dobivenoj presudi protiv Elektroprivrede Hrvatske zajednice Herceg Bosne Mostar (u daljem tekstu Elektroprivreda HZ – HB) Općini su uplaćena sredstva u iznosu od 9.225.721 KM, a također je otpočela i realizacija Projekta „Vodovod i kanalizacija“ koji se implementira u vidu kreditnih i grant sredstava, putem Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Općinskovijeće je 22. 12. 2015. godine usvojilo i Druge Izmjene i dopune Proračuna Općine Prozor – Rama kojima su prihodi i primici umanjeni na iznos od 26.094.776 KM po osnovu manje uplaćene naknade za hidroakumulacijske objekte, rashodi i izdaci su planirani u iznosu od 20.564.300 KM, kao i suficit u iznosu od 5.530.476 KM.

Uvidom u dokumentaciju, utvrdili smo da planirane pozicije tekućih transfera nisu bile usklađene sa pozicijama predviđenim kontnim planom, čime je otežano praćenje izvršenja po pojedinim pozicijama. Na određenim pozicijama utvrdili smo prekoračenja, što nije sukladno članku 6. Zakona o proračunima u FBiH kojim je regulirano da proračunski korisnici mogu preuzeti obveze na teret proračuna tekuće godine samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu proračuna.

---

¹ „Službene novine FBiH“, broj 47/06;

² „Službene novine FBiH“, broj 82/13;

Izveštaj o izvršenju proračuna Općine Prozor – Rama za 2015. godinu je razmatran i usvojen od strane Općinskog vijeća 30.03.2016. godine. U navedenom izvještaju je konstatovano da su ostvareni prihodi i primici u iznosu od 24.113.024 KM, rashodi i izdaci u iznosu od 20.569.675 KM i tekući suficit u iznosu od 3.543.349 KM. **Konstatiramo da Izvješće o izvršenju proračuna za 2015. godinu nije sačinjen uz dosljednu primjenu članka 97. Zakona o proračunima u FBiH u dijelu koji se odnosi na početno i završno stanje računa trezora, imovine, obveza i izvora vlasništva, objašnjenja većih odstupanja, kao i podatke o svim promjenama na temelju zaduživanja i upravljanja dugom.**

Planiranje proračuna vršiti na odgovarajućim pozicijama propisanim kontrim planom za proračunske korisnike u cilju lakšeg praćenja izvršenja proračuna, a obveze preuzimati samo do visine utvrđene u posebnom dijelu proračuna sukladno Zakonu o proračunima u FBiH;

Izvešće o izvršenju proračuna za 2015. godinu sačinjavati i Općinskom vijeću podnositi uz dosljednu primjenu članka 97. Zakona o proračunima u FBiH;

6. Izvršenje Proračuna Općine

6.1 Prihodi i primici

Prihodi i primici su u Izvešču o izvršenju proračuna Općine iskazani u iznosu od 24.113.024 KM, sa sljedećom strukturom ostvarenja: porezni prihodi 2.077.244 KM, neporezni prihodi 17.125.486 KM, grantovi od viših razina vlasti 371.862 KM i kapitalni primici 4.540.381 KM.

Porezni prihodi su iskazani u iznosu od 2.077.244 KM, u okviru kojih su najznačajniji prihodi od indirektnih poreza (PDV-a) 1.678.664 KM, prihodi od poreza na dohodak 264.288 KM i prihodi od poreza na imovinu u iznosu od 102.402 KM.

Neporezni prihodi su ostvareni u iznosu od 17.125.486 KM, u okviru kojih se na naknade za vode i korištenje vode odnosi 16.718.150 KM i općinske komunalne pristojbe 152.041 KM.

Prihodi po temelju naknade za vode i korištenje vode (16.718.150 KM) se ostvaruju temeljem korišćenja hidroakumulacijskih objekata, i to Hidroakumulacije Rama od strane JP „Elektroprivreda HZ – HB“ i Hidroakumulacije Jablanica od strane JP „Elektroprivreda BiH“, sukladno Zakonu o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korišćenjem hidroakumulacijskih objekata¹. Navedenim Zakonom nije propisana namjena korišćenja ovih sredstava. Općini su, u 2015. godini, po temelju redovnog korišćenja hidroakumulacija uplaćena sredstva u iznosu od 7.492.429 KM, od čega od strane „Elektroprivrede HZ – HB“ 6.765.769 KM (za 10 mjeseci) i „Elektroprivrede BiH“ od 726.660 KM (za 11 mjeseci).

Temeljem sudskog izvršnog rješenja, Općina je ostvarila prihode u iznosu od 9.225.721 KM od strane „Elektroprivrede HZ – HB“, a temelj za donošenje presude u korist Općine je bilo nepoštivanje naprijed navedenog Zakona prilikom obračuna i uplate naknade temeljem korišćenja hidroakumulacijskih objekata na Ramskom jezeru. Naime, usvojenim izmjenama i dopunama Zakona u 2009. godini, visina naknade koja se uplaćuje na račun Općine povećana je sa 0,005 KM na 0,01 KM po proizvedenom kilovatsatu (kwh) električne energije, odnosno po utrošenom kubnom metru (m³) vode, što „Elektroprivreda HZ – HB“ nije poštivala, zbog čega je po naprijed navedenoj presudi, odnosno sudskom izvršnom rješenju u 2015. godini morala uplatiti 9.225.721 KM (glavnica 6.638.964 KM i kamate 2.586.964 KM). Pored toga, navedenim Zakonom je također regulirano da se naknada temeljem korišćenja hidroakumulacijskih objekata utvrđuje proporcionalno na više ili manje u ovisnosti od promjene cijene električne energije, koje su u nadležnosti Regulatorne agencije za električnu energiju, a primjenjuje se od dana povećanja, odnosno smanjenja cijene. „Elektroprivreda HZ – HB“ nije vršila usklađivanje cijene električne energije, iako je ista povećavana, te je

---

¹ Zakon o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda prduzeća ostvarenog korišćenjem hidroakumulacijskih objekata („Službene novine FBiH“, broj 44/02 i 57/09);

Općina u 2015. godini podigla nova tužbu. Kvantificirani iznos glavnice u tužbenom zahtjevu (bez obračunatih kamata) iznosi 4.141.775 KM, čiji će epilog biti poznat u narednom periodu.

Značajnim smatramo istaći da je Općina, također tužila i „Elektroprivredu BiH“ temeljem nepoštivanja članka 6. naprijed navedenog Zakona, a kojim je definiran način raspodjele sredstava ukoliko je hidroakumulacijski objekat na području dvije i više općina, odnosno zbog obračuna i raspodjele sredstava za korišćenje hidroakumulacijskog objekta na Jablaničkom jezeru, koja sredstva se uplaćuju općinama Prozor – Rama, Jablanica i Konjic. Po navedenom temelju, Općinski sud u Mostaru je 08.05.2015. godine donio prvostupanjsku Presudu, u kojoj je „Elektroprivredi BiH“ naloženo da Općini treba isplatiti 4.392.615 KM za period 2009. – 2014. godina, sa zakonskim zateznim kamatama na pojedinačno obračunate iznose. Sve zainteresirane stranke u postupku (Općina Prozor – Rama, Elektroprivreda BiH i druge općine) su izjavile žalbu na navedenu presudu, nakon čega je Kantonalni sud u Mostaru donio drugostupanjsku presudu kojom se prvostupanjska presuda preinačava na način da se „Elektroprivreda BiH“ obvezuje da, umjesto iznosa od 4.392.615 KM, Općini uplati 2.196.308 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 08.04.2013. godine (dana podnošenja tužbe) pa do isplate. Na Vrhovnom sudu FBiH, Općina je 19.04.2016. godine pokrenula reviziju protiv drugostupanjske presude čiji postupak je u tijeku, međutim postupak revizije ne odgađa izvršenje drugostupanjske presude¹.

Prihodi potemelju primljenih tekućih transfera od viših razina vlasti i donacija ostvareni su u iznosu od 371.862 KM, od čega je 200.000 KM doznačeno od strane Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Hercegovinačko – neretvanske županije za potrebe realizacije „Kapitalnog projekta izgradnje i rekonstrukcije vodovodne i kanalizacione mreže u gradu Prozoru i proširenje vodovodne mreže – dio Splitske ulice u Prozoru“. Sukladno potpisanom Ugovoru o realizaciji navedenih sredstava od 29.12.2014. godine, ukupna vrijednost projekta iznosi 261.244 KM, od čega 200.000 KM sufinancira navedeno županijsko ministarstvo, a Općina preostali iznos od 61.244 KM. Realizacija navedenih sredstava je evidentirana u sklopu realizacije kapitalnog projekta „Izgradnja vodovoda G. Rama, rekonstrukcija i izgradnja gradske vodovodne i kanalizacijske mreže“.

Ostatatak prihoda se odnosi na izvršenu doznaku sredstava od strane JP Ceste FBiH u iznosu od 165.862 KM, sukladno usvojenom Programu investiranja dijela sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence za 2012. godine, za potrebe realizacije „Kapitalnog projekta izgradnje kružnog toka“, dok je 6.000 KM doznačeno od strane Ministarstva financija HNŽ za potrebe održavanja „Sajma poljoprivrede“ u Prozoru.

Kapitalni primici su iskazani u iznosu od 4.540.381 KM, u okviru kojih je 2.102.942 KM ostvareno povlačenjem sredstava sukladno Ugovoru o kreditu i 2.437.439 KM sukladno Ugovoru o grantu II, potpisanim sa Federalnim ministarstvom financija, u cilju realizacije podprojekta na području Općine Prozor – Rama, a u sklopu realizacije Projekta „Vodoopskrba i sanitacija u FBiH - WATSAN FBiH“ na nivou FBiH. Navedeni Projekat WATSAN FBiH, ispred Federacije BiH, koordinira Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, sa svrhom da se financiranjem iz raspoloživih izvora ukupnog iznosa 121.300.000 EUR-a² obezbijedi implementiranje mjera koje će poboljšati infrastrukturu i usluge kojima se obezbjeđuje adekvatno vodosnadbijevanje i odvodnja (prikupljanje i prečišćavanje) otpadnih voda u općinama uključenim u Projekat.

U sklopu realizacije navedenog Projekta, Općina je u svojstvu krajnjeg korisnika, sa Federalnim ministarstvom financija (FBiH) 2013. godine zaključila **Ugovoro kreditu** za realizaciju „Podprojekta dovršetka izgradnje sustava vodoopskrbe naselja po obodu Ramskog jezera i sanitacija uže gradske zone u Općini Prozor – Rama“, u vrijednosti glavnice od 8.500.037 KM (4.346.000 EUR-a). Navedenim kreditnim i financijskim sporazumom definiran je uvjet da će se općinama, kao krajnjim korisnicima, plasirati 50 % vrijednosti investicije općinskih podprojekata putem kreditnih sredstava Evropske investicijske banke (u

---

¹ U vrijeme obavljanja konačne revizije, a na traženje Elektroprivrede BiH, Općina Prozor – Rama je 29.06.2016. godine na dosuđeni iznos glavnice u iznosu od 2.196.308 KM izvršila obračun pripadajućih zakonskih kamata u iznosu od 863.881 KM i sudskih troškova u iznosu od 10.856 KM, te se očekivala uplata po navedenoj drugostupanjskoj presudi.

² Struktura izvora financiranja navedenog projekta je sljedeća: 60.000.000 EUR-a kredit EIB-a, grant sredstva EIB-a: 5.000.000 EUR-a (FF 2008) i 12.000.000 EUR-a (IPA 2009), vlastito učešće općina ostatak sredstava. Po zahtjevu EIB-a, Federalno ministarstvo poljoprivrede je u 2011. godini formiralo Jedinicu za rukovođenje projektom (PMU), dok su unutar općina koje učestvuju u projektu formirani Timovi za implementiranje potprojekata (PIT-ovi) koji su odgovorni za njihovo implementiranje.

daljem tekstu: EIB-a), dok će se preostalih 50 % sredstava obezbijediti kroz vlastito učešće općina, odnosno donatorskim sredstvima Evropske Komisije osiguranim za realizaciju Projekta. Odredbama Ugovora o kreditu je definirano da se kreditna sredstva mogu koristiti isključivo za plaćanja dobavljačima za isporučenu robu i usluge, odnosno izvođačima za izvršene radove i da Općina ne može zahtijevati nikakve isplate na svoj račun. Obveze Općine vezane za povlačenje i korištenje sredstava su definirane Dokumentom o politici prosljeđivanja. Otplatu glavnice i kamata Općina će vršiti u EUR-ima, prema danoj instrukciji Federalnog ministarstva financija.

U cilju implementacije navedenog podprojekta, Općina je također sa Federalnim ministarstvom financija (FBiH), u rujnu 2014. godine, zaključila **Ugovor o grantu II** kojim su utvrđeni način i uslovi korišćenja grant sredstava u iznosu od 2.499.938 KM (1.278.198 EUR-a). Odredbama Ugovora o grantu II je definirano da se dobivena grant sredstva mogu koristiti isključivo za financiranje troškova rekonstrukcije, obnove i unapređenja postojećih ili izgradnju novih objekata, sukladno opisu Podprojekta po tehničkim komponentama definiranim Project Fich-om. Sredstva Granta II se ne mogu koristiti za financiranje poreza, carina i pristojbi koje proizađu ili su vezani za provođenje Podprojekta, usluge vršenja nadzora, tehničku pomoć, nabavu roba i materijala, studije izvodljivosti, i druge rashode definirane Dokumentom o politici prosljeđivanja sredstava granta.

Sukladno sa zahtjevima kreditora Evropske investicijske banke (EIB-a), resorno Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je uspostavilo Jedinostveni nadzor nad izvođenjem radova, odnosno nadzor nad izvođenjem svih radova po općinama uključenim u Projekat. Prema prezentiranom, u rujnu 2014. godine, načelnik Općine je zaključio **Ugovor o pružanju usluga nadzora nad građevinskim radovima i tehničke pomoći sa Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva**, a isti se smatra Aneksom na Ugovor o pružanju konsultantskih usluga centralnog nadzora i tehničke pomoći u sklopu Projekta „WATSAN“, kojeg je navedeno ministarstvo potpisalo sa kompanijom „Louis Berger“ (France). Navedenim Ugovorom je definirano da naknada konsultantu iznosi 3 % iznosa vrijednosti ugovora u radovima za koje je Konsultant imenovan da obavi usluge nadzora, a procijenjena vrijednost usluga nadzora (bez PDV-a) prema Projektnom sažetku iznosi 407.181 KM (208.188 EUR-a). Detaljnije o utrošku kreditnih i grant sredstava smo konstatirali pod točkom 6.2.6. Izvješća (Kapitalni izdaci).

Uvidom u dokumentaciju, konstatirali smo da na poziciji dugoročnih obveza nisu evidentirana povučena sredstva po uzetom kreditu Evropske investicijske banke koja su na dan 31.12.2015. godine iznosila 2.102.942 KM, što nije sukladno članku 74. Zakona o proračunima u FBiH i članku 5. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH.

Izvršiti evidentiranje dugoročnih kreditnih obveza na temelju Ugovora o kreditu iz 2013. godine, za realizaciju „Podprojekta dovršetka izgradnje sustava vodoopskrbe naselja po obodu Ramskog jezera i sanitacija uže gradske zone u Općini Prozor – Rama“, sukladno članku 74. Zakona o proračunima u FBiH i članku 5. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH;

6.2 Rashodi i izdaci

Rashodi i izdaci su u Izvješću o izvršenju proračuna Općine iskazani u iznosu od 20.569.675 KM, od čega se na tekuće rashode odnosi 9.775.542 KM i na kapitalne izdatke 10.794.134 KM.

6.2.1 Izdaci za bruto plaće i naknade

Izdaci za bruto plaće i naknade plaća iskazani su u iznosu od 1.732.795 KM. Obračun i isplata plaća i naknada regulirane su Odlukom Općinskog vijeća o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine Prozor-Rama od 03.05.2013. godine. Osnovica za 2015. godinu utvrđena je u iznosu 315 KM i koeficijenti u rasponu od 1,85 do 9,80, sukladno Zakonu o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH.

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 206.252 KM. U strukturi navedenih izdataka iskazana je naknada za topli obrok u iznosu od 122.727 KM, naknada za prevoz 28.612 KM, regres za godišnji odmor 28.601 KM, otpremnine 10.366 KM, jubilarne nagrade 8.305 KM i pomoći u slučaju smrti i bolesti 7.640 KM.

Isplata toplog obroka vršena je u visini 1% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH prema zadnjem statističkom podatku.

Isplata regresa izvršena je u visini 50% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH prema zadnjem objavljenom statističkom podatku, u iznosu od 414 KM.

Kod isplate naknade za prijevoz na posao i s posla, internim aktom regulirano je da državni službenik i namještenik koji za potrebe prijevoza dolaska na posao i povratka sa posla, uz prethodno pismeno odobrenje načelnika koristi privatni automobil u tom slučaju pripada mu naknada u visini cijene mjesečne karte u javnom prijevozu. Utvrdili smo da je određenom broju uposlenika koji koriste privatni automobil za dolazak na posao, priznavanje troškova prijevoza vršeno u visini 13% cijene litre goriva po pređenom kilometru, što nije sukladno važećoj Odluci o plaćama i naknadama.

Isplatu naknade za prijevoz na posao i s posla vršiti sukladno važećoj Odluci o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine;

6.2.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu od 837.392 KM. U strukturi navedenih izdataka su: izdaci za ugovorene usluge 516.610 KM, izdaci za energiju 94.912 KM, izdaci za komunalne usluge 74.386 KM, izdaci za nabavu materijala 53.388 KM, izdaci za tekuće održavanje 28.652 KM, putni troškovi 27.073 KM, izdaci za usluge prijevoza i goriva 24.866 KM i izdaci osiguranja i bankarskih usluga 7.156 KM.

Revizijom **izdataka za usluge prevoza i goriva**, utvrdili smo da nisu vođene evidencije o potrošnji goriva i pređenim kilometrima na obrascu PN 4, niti su se sačinjavala mjesečna izvješća o potrošnji goriva, a što je Općina bila u obvezi sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu korišćenja putničkih automobila. Općina je zaključila ugovor sa dobavljačem nakon provedene procedure javne nabave za isporuku goriva, međutim točenje goriva vršeno je kod više dobavljača, što nije sukladno Zakonu o javnim nabavama. Prezentirane fakture dobavljača za isporučeno gorivo nisu sadržavale registarske oznake vozila, kao relevantan dokaz da je točenje goriva vršeno isključivo u službena vozila Općine. Sve naprijed navedeno ukazuje na slabosti internih kontrola u dijelu korišćenja službenih automobila i vođenja evidencija o utrošku goriva.

U cilju poboljšanja sustava internih kontrola popunjavati obrasce PN4 za sva vozila Općine, sačinjavati mjesečna izvješća o potrošnji goriva i pređenoj kilometraži, te osigurati da fakture dobavljača sadrže registarske oznake vozila u koje se toči gorivo. Nabavu goriva vršiti isključivo od dobavljača sa kojim Općina ima zaključen ugovor sukladno Zakonu o javnim nabavama;

Izdaci za reprezentaciju iskazani su u iznosu od 59.943 KM. Pravilnikom o reprezentaciji i poklonima iz 2011. godine utvrđena su pravila za priznavanje troškova reprezentacije. Pravilnikom je utvrđeno da načelnik, predsjedavajući Općinskog vijeća, tajnik Općinskog vijeća, pomoćnici načelnika i općinski pravobranilac imaju neograničeno pravo, odnosno do iznosa ukazane potrebe. Za šefove unutarnjih organizacionih jedinica i sve ostale uposlene djelatnike u Organu uprave Pravilnikom je regulirano da imaju ograničeno pravo na utrošak sredstava, međutim nije utvrđeno do kojeg iznosa. Eksterna reprezentacija pravdana je računima koji u najvećem broju slučajeva na poleđini nisu sadržavali podatke o gostima, što nije sukladno navedenom Pravilniku. Utvrdili smo da je nabava knjiga, krunica, fotografija Rame i dr. u iznosu od 7.783 KM iskazana na kontu troškova obilježavanja dana Općine i drugih manifestacija, zatim nabava božićnih čestitki u iznosu od 1.437 KM, nabava rokovnika, kalendara, upaljača i olovaka u iznosu od 2.954 KM, poklon paketa sa tradicionalnim proizvodima 80 KM iskazana na kontu ostalih nespomenutih usluga i dadžbina, iako po karakteru navedeni troškovi u ukupnom iznosu od 12.254 KM predstavljaju troškove reprezentacije, čime troškovi reprezentacije nisu iskazani u realnom iznosu.

Pravilnikom o reprezentaciji i poklonima utvrditi limite potrošnje za lica kojima je dato pravo korištenja reprezentacije u cilju adekvatog praćenja namjenskog trošenja sredstava u ove svrhe;

Osigurati da računi konzumacije jela i pića sadrže podatke o gostima na poledini računa sukladno navedenom Pravilniku, kao i da se svi troškovi reprezentacije knjiže na kontu iste, u cilju vjerodostojnog iskazivanja izdataka za reprezentaciju;

U okviru ugovorenih usluga sadržani su, između ostalih, izdaci temeljem ugovora o djelu, izdaci za povjerenstva i izdaci za vijećničke paušale.

Izdaci temeljem ugovora o djelu iskazani su u iznosu od 31.550 KM. Zaključenim ugovorima o djelu nije utvrđena obveza podnošenja izvješća o obavljenom poslu. Isplata naknada po navedenom temelju je vršena bez dokaza da su angažovana lica izvršila posao za koji je plaćena. **Zbog navedenog smatramo da obračun i isplata naknada temeljem ugovora o djelu u ukupnom neto iznosu od 31.550 KM nije utemeljena i opravdana.**

Preispitati utemeljenost i opravdanost obračuna i isplate naknada temeljem ugovora o djelu, obzirom da nema dokaza obavljanja istih. Zaključenim ugovorima o djelu utvrditi obvezu dostavljanja izvješća o obavljenom poslu;

Izdaci za povjerenstva iskazani su u iznosu od 27.615 KM. Odlukom načelnika od 29.02.2008. godine utvrđena je visina naknade za rad stručnih povjerenstava i drugih tijela imenovanih od strane općinskog načelnika. Visina naknade članovima povjerenstava za provođenja postupka javne nabave, konkursa i dr. utvrđena je za predsjednika u iznosu od 30 KM, članove komisije 20 KM i sekretara komisije 15 KM. Za članove Povjerenstva za utvrđivanje minimalno tehničkih uvjeta poslovnih prostora kod izdavanja odobrenja za rad, po jednom izlasku na teren utvrđena je naknada u iznosu od 25 KM. Obračun i isplata naknade članovima povjerenstava vršena je kumulativno za veći broj povjerenstava, gdje prezentirani pregledi nisu sadržavali podatak o broju provedenih javnih nabavi, broj izlazaka na teren i sl. temeljem čega se vrši obračun naknade. Navedeni način vođenja evidencija otežava praćenje utroška sredstava po navedenom temelju.

Osigurati evidencije kod obračuna i isplate naknade članovima povjerenstava iz kojih će se moći pratiti na koji način je utvrđena ukupna visina naknade po članu povjerenstva;

Izdaci za vijećničke paušale iskazani su u iznosu od 94.370 KM. Odlukom Općinskog vijeća o utvrđivanju mjesečne naknade općinskim vijećnicima i članovima radnih tijela iz 2013. godine utvrđen je mjesečni paušal predsjedavajućem Općinskog vijeća za vršenje dužnosti u statusu volontera u iznosu od 630 KM, dopredsjedavajućem Općinskog vijeća za vršenje dužnosti u statusu volontera 450 KM i vijećnicima 300 KM. Pored mjesečnog paušala vijećnicima je isplaćivana i naknada u iznosu od 50 KM za prisustvo sjednici. U slučaju odsustva sa sjednice iznos mjesečne naknade se umanjivao za 10 %, sukladno navedenoj odluci.

6.2.3 Tekući transferi

Tekući transferi iskazani su u iznosu od **5.744.956 KM**. U strukturi su sadržani tekući transferi drugim razinama vlasti u iznosu od 698.787 KM, pojedincima 741.835 KM, neprofitnim organizacijama 2.446.039 KM, subvencije javnim poduzećima 486.547 KM i subvencije privatnim poduzećima 1.371.748 KM.

U strukturi **tekućih transfera drugim razinama vlasti** iskazan je **transfer Domu kulture** u iznosu od 203.198 KM. Doznačavanje sredstava izvršeno je mjesečnim dotacijama planiranim proračunom i temeljem pojedinačnih zahtjeva. Doznačavanje sredstava JU „Kulturno - sportski centar“ izvršeno je za financiranje plaća uposlenika i izmirenje tekućih obveza u iznosu od 38.000 KM. **Tekući transfer vjerskim zajednicama** doznačen je u iznosu od 100.500 KM. Doznačavanje sredstava izvršeno je Župama Vrhbosanske nadbiskupije Prozor (35.500 KM), Franjevačkom samostanu Rama - Šćit (35.000 KM) i Medžlisu Islamske zajednice Prozor (30.000 KM) temeljem pojedinačnih zahtjeva za financiranje građevinskih radova na vjerskim objektima. **Konstatiramo da su transferi Domu kulture i vjerskim zajednicama doznačeni, a da sa korisnicima sredstava nisu zaključeni ugovori kojim bi se regulirala međusobna prava i obveze, praćenje namjenskog utroška od strane nadležne službe, izvješćivanje i nadzor. Korisnicima sredstava nije utvrđena obveza dostavljanja izvješća o namjenskom utrošku doznačenih sredstava niti su nadležne općinske službe zadužene da vrše kontrolu i nadzor namjenskog utroška, što nije sukladno člancima 57. i 65. Zakona o**

proračunima u FBiH. Dakle, Općina nema povratnu informaciju o namjenskom utrošku proračunskih sredstava.

U strukturi **tekućih transfera pojedincima** iskazano je izvršenje **tekuće rezerve proračuna Općine** u iznosu od 499.802 KM. U okviru iskazanog izvršenja, najveći iznos sredstava u iznosu od 303.700 KM je dodijeljen na ime grantova vjerskim zajednicama, od čega je Franjevačkom samostanu Rama – Šćit doznačeno 140.000 KM, Župi Sv. Ante Padovanskog 90.000 KM, Župi Sv. Franje Asiškog Ramboci 20.000 KM, Islamskoj zajednici Prozor 20.000 KM i Franjevačkoj teologiji u Sarajevu 10.000 KM. Sukladno Odluci o izvršavanju Proračuna Općine za 2015. godinu, o korišćenju sredstava tekuće pričuve odlučuje načelnik, a isti je dužan o korišćenju sredstava godišnje izvješćivati Općinsko vijeće. Sredstva pričuve su odobravana temeljem pojedinačno podnesenih zahtjeva načelniku. **Konstatiramo da nisu doneseni kriteriji za uporabu sredstava tekuće pričuve iz Proračuna Općine Prozor – Rama i da Općina nema povratnu informaciju o namjenskom utrošku proračunskih sredstava, obzirom da su sredstva doznačavana bez potpisivanja ugovora kojima bi se definirala prava i obveze ugovornih strana, odnosno način izvješćivanja i vršenja nadzora.** S tim u vezi ističemo odredbe članka 65. Zakona o proračunima u FBiH kojim je propisano: ukoliko se naknadno utvrdi da je isplata iz proračuna izvršena nezakonito i/ili nenamjenski proračunski korisnik je dužan odmah zahtijevati povrat proračunskih sredstava na račun trezora. Ako se proračunskim nadzorom utvrdi da su sredstva korišćena suprotno zakonu, donosi se rješenje o povratu sredstava na trezor.

Potrebno je donijeti kriterije za dodjelu sredstava iz tekuće pričuve Proračuna Općine Prozor – Rama, a dodijeljena sredstva doznačavati temeljem potpisanih ugovora kojima će se definirati način izvješćivanja i vršenje nadzora nad namjenskim utroškom proračunskih sredstava;

U strukturi **tekućih transfera neprofitnim organizacijama** iskazan je, između ostalih, **transfer Domu zdravlja (350.000 KM), Sportsko- rekreativnom savezu (210.460 KM), sportskim klubovima i udruženjima (91.659 KM) i Gradskoj ljekarni (20.000 KM).** Utvrdili smo da je doznačavanje sredstava vršeno temeljem mjesečnih tranši odobrenih proračunom i pojedinačno upućenih zahtjeva, međutim, sa krajnjim korisnicima nisu zaključeni ugovori kojim bi se regulirala međusobna prava i obveze, praćenje namjenskog utroška od strane nadležne službe, izvješćivanje i nadzor. Zbog neutvrđene obveze dostavljanja izvješća o namjenskom utrošku doznačenih sredstava, prema evidencijama dodijeljenih transfera za 2014. godinu, 24 korisnika sredstava nisu dostavila izvješće o utrošku, što jasno govori o nepostojanju discipline u izvješćivanju.

Utvrdili smo da su sportska i ostala udruženja informaciju o utrošku sredstava dostavila na propisanom obrascu Općine koji nije osiguravao potrebno pravdanje utrošenih sredstava, jer su se na istom navodili ukupni godišnji prihodi i rashodi, bez dostavljanja priloga računa kao dokaza o namjenskom korišćenju sredstava Općine. Imajući u vidu sve naprijed navedeno, ne možemo prihvatiti da je osigurana adekvatna kontrola utroška proračunskih sredstava.

Subvencije javnim poduzećima su iskazane u iznosu od 486.547 KM, od čega su ZKP „Vodograd“ Prozor doznačena sredstva u iznosu od 279.700 KM, „Radio Prozor – Rama“ 151.800 KM, „Agenciji za lokalni razvoj“ 39.997 KM i JPZUO „Pakline“ 15.050 KM. Realizacija utvrđenih proračunskih sredstava je vršena putem kvartalnih i mjesečnih tranši, bez donošenja posebnih odluka i potpisivanja ugovora kojima će se definirati prava i obveze ugovornih strana u pogledu utroška proračunskih sredstava. **Navedenim poduzećima nije utvrđena obveza dostavljanja izvješća o namjenskom utrošku doznačenih sredstava niti su nadležne općinske službe zadužene da vrše kontrolu i nadzor namjenskog utroška, što nije sukladno člancima 57. i 65. Zakona o proračunima u FBiH.**

Povezano sa naprijed navedenim, ističemo da je Općina u 2015. godini imala 49% vlasništva u poduzeću „Vodograd“ d.o.o. Međutim, istom su iz proračunskih sredstava na teret fiskalne 2016. godine doznačena sredstva od 1.200.000 KM za povećanje temeljnog kapitala društva u korist Općine. Prema prezentiranom, Skupština društva je 07.03.2016. godine donijela Odluku o povećanju temeljnog kapitala gospodarskog društva kojom je utvrđeno da udio Općine sada iznosi 71,18% ili 2.846.831 KM, međutim isto u vrijeme obavljanja konačne revizije nije bilo upisano u sudski registar.

U strukturi **tekućih transfera za subvencije privatnim poduzećima**, između ostalih, **transfer za prijevoz učenika osnovnih škola i subvencionirani prijevoz učenika srednje škole** iskazan je u iznosu od 935.955 KM. Nakon provedene procedure javne nabave sa javnim prijevoznicima su zaključeni ugovori o prijevozu učenika. Pored ovlaštenih javnih prijevoznika, za prijevoz đaka u područjima koja nisu pokrivena javnim prijevozom, Općina je (bez donošenja pravnog akta) angažirala fizička lica koja su vlastitim automobilima vršila prijevoz đaka. Sa istima Općina nije zaključila ugovore kojim bi se utvrdila prava i obveze ugovornih strana, kao i sam način utvrđivanja naknade za izvršenu uslugu. Prema službenoj zabilješci, obračun i isplata naknade vršen je na način da se zvanična cijena prijevoza za određenu relaciju dijelila sa prosječnim brojem radnih dana u mjesecu, te tako dobijeni iznos množio sa brojem radnih dana u mjesecu ili se uzimala cijena prijevoza po voznom danu. Isplata naknade izvršena je na tekuće račune angažiranim licima u ukupnom iznosu od 17.358 KM, bez da su prethodno obračunati porez i doprinosi, što nije sukladno Zakonu o doprinosima i Zakonu o porezu na dohodak.

Planiranje tekućih transfera vršiti temeljem ocjene opravdanosti pristiglih zahtjeva i na temelju potpisanih ugovora kojima će se decidno navesti prava i obveze ugovorenih strana, praćenje namjenskog utroška od strane nadležne službe, izvješćivanje i nadzor;

Osigurati kontinuirano izvješćivanje, kontrolu i nadzor nad namjenskim utroškom doznačenih sredstava tekućih transfera putem pojedinačnog pregleda dokumentacije, povremenog obilaska terena i eventualnog traženja povrata sredstava, sukladno člancima 57. i 65. Zakona o proračunima u FBiH;

Sa fizičkim licima koja vrše prijevoz đaka u područjima koja ne pokriva javni prijevoz zaključiti ugovore kojima će se utvrditi prava i obveze ugovornih strana kao i način utvrđivanja naknade za izvršene usluge. Za izvršene usluge prije isplate naknade obračunati porez i doprinose sukladno Zakonu o doprinosima i Zakonu o porezu na dohodak;

6.2.4 Kapitalni transferi

Kapitalni transferi realizirani su u iznosu od 1.244.605 KM. U okviru navedenog izvršenja, na kapitalne transfere za izgradnju i rekonstrukciju vjerskih i pratećih objekata 350.000 KM i za izgradnju kružnog toka se odnosi 172.097 KM.

Kapitalni transfer za izgradnju i rekonstrukciju vjerskih i pratećih objekata je realiziran u iznosu od 350.000 KM. Na temelju uvida u revizijski uzorak, konstatiramo da je 150.000 KM doznačeno Župi Sv. Ante Padovanskog iz Gračaca (Vrhbosanska nadbiskupija) za potrebe izvođenja građevinskih i finalnih radova na Multimedijalnoj dvorani i da je 10.000 KM doznačeno Medžlisi islamske zajednice iz Prozora za obnovu Čaršijske džamije. Pored toga, sredstva su doznačena i ostalim vjerskim organizacijama: Župi Sv. Franje Asiškog Rumboci 95.000 KM, Župi Sv. Ivana Krstitelja 40.000 KM, na ime obnove i uređanja crkve 30.000 KM, Župi Sv. Ante 20.000 KM i Župi Uzdo 5.000 KM. **Proračunom Općine za 2015. godinu nije utvrđena namjena sredstava koja se doznačavaju vjerskim zajednicama. Istima se sredstva odobravaju na temelju ispostavljenih zahtjeva, bez donošenja odluke načelnika o odobravanju sredstava i potpisivanja ugovora kojim će se definirati prava i obveze Općine i vjerskih zajednica, kao i izvješćivanje i nadzor nad namjenskim utroškom ovih sredstava, što smatramo neopravdanim. S tim u vezi ističemo da su vjerskim zajednicama, na isti način, i iz tekuće pričuve proračuna doznačena sredstva u iznosu od 303.700 KM, a također i iz posebnog Tekućeg transfera vjerskim zajednicama sredstva u iznosu od 100.500 KM. Dakle, konstatiramo da je vjerskim zajednicama na teret fiskalne 2015. godine iz općinskog proračuna ukupno doznačeno 754.200 KM, a da vjerske zajednice nisu dostavile izvješća o namjenskom utrošku doznačenih sredstava transfera, što nije sukladno članku 57. Zakona o proračunima u FBiH.**

Kapitalni transfer za izgradnju kružnog toka je realiziran u iznosu od 172.097 KM, od čega je 165.862 KM doznačila Direkcija cesta FBiH, sukladno usvojenom Programu investiranja dijela sredstava naplaćenih izdavanjem GSM licence za 2012. godinu. Sredstva su utrošena za realizaciju projekata sukladno potpisanom Ugovoru o izvođenju radova rekonstrukcije magistralne ceste M16.2 i Ulice Kralja Tomislava u Prozoru – izgradnja kružnog toka na ulazu u Prozor (I faza zemljani radovi)“ sa izabranim ponuđačem „Tabakplast“ d.o.o. Tomislavgrad.

Planiranje kapitalnih transfera vršiti na temelju ocjene opravdanosti pristiglih zahtjeva i na temelju potpisanih ugovora kojima će se decidno navesti prava i obveze ugovorenih strana, praćenje namjenskog utroška od strane nadležne službe, izvješćivanje i nadzor;

Osigurati kontinuirano izvješćivanje, kontrolu i nadzor nad namjenskim utroškom doznačenih sredstava kapitalnih transfera putem pojedinačnog pregleda dokumentacije, povremenog obilaska terena i eventualnog traženja povrata sredstava, sukladno člancima 57. i 65. Zakona o proračunima u FBiH;

6.2.5 Izdaci za kamate

Izdaci za kamate realizirani su u iznosu od 9.542 KM. Uvidom u dokumentaciju, konstatiramo da navedeni iznos ne predstavlja samo trošak kamata, već da se radi o otplati anuiteta, putem Razvojne banke FBiH, sukladno Ugovoru o kreditu za sanaciju komunalne infrastrukture sektor „Vodoopskrba, kanalizacija i čvrsti otpad“ iz 1998. godine. Također, iako neizmirene dugoročne obveze po istom na dan 31.12.2015. godine iznose 290.136 KM, **konstatiramo da navedeni kredit nije evidentiran u poslovnim knjigama Općine, što nije sukladno članku 74. Zakona o proračunima u FBiH i članku 5. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH.**

Izvršiti evidentiranje dugoročnih kreditnih obveza na temelju Ugovora o kreditu za sanaciju komunalne infrastrukture sektor „Vodoopskrba, kanalizacija i čvrsti otpad“ iz 1998. godine, sukladno članku 74. Zakona o proračunima u FBiH i članku 5. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH;

6.2.6 Kapitalni izdaci

Kapitalni izdaci realizirani su u iznosu od 10.794.134 KM, u okviru kojeg izvršenja je nabava građevina iskazana u iznosu od 9.739.714 KM, rekonstrukcija i investicijsko održavanje 853.356 KM, nabava zemljišta 128.100 KM, nabava opreme 63.965 KM i nabava stalnih sredstava u obliku prava 7.000 KM.

Nadležne općinske službe nisu prezentirale dokumentaciju na temelju koje bi mogli potvrditi da postoji plan kapitalnih ulaganja iz općinskog proračuna (lokacije, vrsta radova, potrebni iznos sredstava i dinamika radova), što je bila obveza utvrđena člancima 20. i 22. Zakona o proračunima u FBiH. Dio kapitalnih projekata započet je u 2015. godini, međutim isti nisu do kraja završeni. Prema prezentiranom pregledu, ukupna vrijednost neizvršenih radova na temelju potpisanih ugovora 2015. godine, a prenesenih u 2016. godini iznosi 1.576.901 KM.

Donositi godišnji i trogodišnji plan izdataka za kapitalna ulaganja po godinama i izvorima financiranja utvrđenih Dokumentom okvirnog proračuna, posebnim zakonima i drugim propisima, sukladno člancima 20. i 22. Zakona o proračunima u FBiH;

Nabava građevina je iskazana u iznosu od 9.739.683 KM sa sljedećom strukturom utrošeni sredstava:
u KM

Red.broj	Opis	Planirano	Izvršenje	% izvršenja
1	2	3	4	5
1.	Izgradnja vodovoda G. Rama, rekonstrukcija i izgradnja gradske vodovodne i kanalizacijske mreže	5.246.100	5.299.896	100,90
2.	Izgradnja i održavanje lokalnih putova	1.770.000	1.773.024	100,17
3.	Put Gorica	15.000	15.702	105,00
4.	Javna rasvjeta	387.000	466.133	100,00
5.	MZ Uzdoł – Projekat izgradnje vodovoda	52.000	52.096	100,18
6.	Vodovod Gračac – projektiranje i izgradnja	91.000	91.580	100,64
7.	Izgradnja Doma za stare i nemoćne osobe	1.500.000	1.500.000	100,00
8.	Kolektivno socijalno zbrinjavanje	168.500	168.444	99,97
9.	Izgradnja novog dijela Srednje škole Prozor	282.000	264.223	100,08
10.	Projektiranje i izgradnja Gradske mrtvačnice	20.200	20.203	100,00
11.	Projektiranje i izgradnja Gradske tržnice	43.000	43.344	100,80
12.	Zgrada općine	45.000	45.068	100,15
	Ukupno	9.619.800	9.739.683	101,27

Kapitalni izdatak za izgradnju vodovoda G. Rama, rekonstrukciju i izgradnju gradske vodovodne i kanalizacione mreže iskazan je u iznosu od 5.299.896 KM. U okviru navedenog izvršenja, najznačajnija sredstva su utrošena po temelju Ugovora o izvođenju radova za izgradnju kanalizacijskog kolektora i rekonstrukciju vodovodne mreže u Prozoru (I i II faza), zaključenog 09.09.2014. godine sa poduzećem „Putovi“ d.o.o. Grude (3.742.286 KM bez PDV-a). Sukladno potpisanom ugovoru, financiranje izvedenih radova je izvršeno na način da se 1.453.548 KM doznačilo iz kreditnih sredstava Evropske i investicijske banke i 2.499.938 KM iz sredstava Granta II. Vrijednost radova koji se plaćaju iz sredstava Granta II su oslobođeni od plaćanja PDV-a¹. Ugovoreni radovi su u potpunosti izvršeni, što je ovjereno od strane nadzornog organa („Konzorcija Louis Berger – ILF“). Značajnim smatramo napomenuti da je Izvođač radova 26.02.2015. godine prihvatio skraćanje roka za izvođenje radova na 385 dana od datuma početka radova, a u odnosu na prethodno ugovoreni rok 730 dana od dana početka radova, iz razloga, kako je navedeno zbog utvrđenog roka za iskorištenje sredstava IPA Granta 2009 (30.11.2015. godine). U Zapisniku o tehničkom prijemu izvedenih radova od 23.12.2015. godine je konstatirano da su radovi izvedeni sukladno tehničkoj dokumentaciji, te je dan prijedlog da Općina izda uporabnu dozvolu.

Iz kreditnih sredstava su također financirani i izvedeni radovi, sukladno potpisanom „Ugovoru za dovršetak radova izgradnje sustava vodoopskrbe naselja po obodu Ramskog jezera u Općini Prozor – Rama A) Izgradnja sekundarne mreže naselja i B) Izgradnja vodosprema“ potpisanim 21.10.2014. godine, sa poduzećem „Putovi“ d.o.o. Grude (vrijednosti 932.724 KM bez PDV-a). Prema prezentiranoj dokumentaciji, ukupna vrijednost izvršenih radova iznosi 1.049.618 KM (sa PDV-om), a Zapisnikom o tehničkom prijemu izvedenih radova od 23.12.2015. godine isti su primljeni te je dat prijedlog da Općina izda uporabnu dozvolu. I po ovom ugovoru je 30.07.2015. godine potpisan Aneks ugovora kojim je, u odnosu na prihvaćenu ponudu, produžen planirani rok za okončanje radova sa prvobitnih 240 dana od datuma početka radova na 334 dana od datuma početka radova, tj. na 30.11.2015. godine. Sukladno potpisanom Ugovoru o kreditu i Ugovorom o grantu II, između FBiH koju zastupa Federalno ministarstvo financija i Općine, povlačenje sredstava iz navedenog kredita se može isključivo vršiti za plaćanja dobavljačima za isporučenu robu i usluge, odnosno izvođačima za izvršene radove, a Općina ne može zahtijevati nikakve isplate na svoj račun, o čemu smo detaljnije elaborirali po d. točkom 6.1. Izvješća (prihodi i primici).

U okviru navedene pozicije na realizaciju „Ugovora o izvođenju radova na izgradnji ogradnih zidova na lokaciji uređaja za pročišćavanje otpadnih voda PZ 1“, potpisanog 13.01.2015. godine sa izvođačem radova „Beton“ d.o.o. Prozor – Rama odnosi se 90.970 KM.

Obavljenom revizijom smo utvrdili da su u okviru navedenih pozicija kapitalnih izdataka knjiženi i izdaci temeljem ugovora o djelu za angažman Izvršitelja na „Podprojektu dovršetka izgradnje sustava vodoopskrbe naselja po obodu Ramskog jezera i sanitacija uže gradske zone u Općini Prozor – Rama“, u neto iznosu od 13.000 KM (1.300 KM mjesečno x 10), troškovi reprezentacije, kao i troškovi povjerenstava za tehnički pregled i prijem izvršenih radova, **što smatramo neopravdanim jer nije sukladno članku 13. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i članku 3. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH, u dijelu koji propisuje vođenje knjigovodstva u glavnoj knjizi prema rasporedu konta iz Kontnog plana i iskazivanja knjigovodstvenih podataka.**

Knjiženje poslovnih promjena vršiti na propisanim pozicijama Kontnim planom za proračunske korisnike, sukladno članku 13. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i članku 3. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH;

Kapitalni izdatak za izgradnju i održavanje lokalnih putova iskazan je u iznosu od 1.773.024 KM. Utvrdili smo da je navedena pozicija planirana u jednom iznosu, a nadležna općinska služba nije uradila Plan kapitalnih ulaganja za navedene namjene za 2015. godinu, što nije sukladno odredbama članaka 20. - 23. Zakona o proračunima u FBiH. **Zbog navedenog i imajući u vidu da nadležna služba nije prezentirala na koji način je izvršila odabir projekata koji su financirani iz općinskog proračuna, ne može se potvrditi**

---

¹ Sukladno Zakonu o porezu na dodanu vrijednost. Na ugovorenu vrijednost radova od 3.742.286 KM se plaća samo dio PDV-a, i to na onaj iznos koji se financira iz kreditnih sredstava. (211.199 KM).

transparentnost primjenjivanog načina odabira projekata za izgradnju lokalnih putova (betoniranje i asfaltiranje).

Prema prezentiranom, Općina na godišnjem nivou, a u garantnom periodu, donosi Rješenje o imenovanju povjerenstava za obavljanje tehničkih pregleda završnih radova (posljednji tehnički prijem izvedenih radova je obavljen u kolovozu 2015. godine). **Dakle, u pojedinačnim slučajevima, u periodu rujan – prosinac 2015. godine, po završetku radova nije izvršen tehnički prijem istih, odnosno nije izdata uporabna dozvola, što nije sukladno članku 50. Zakona o građenju (FBiH).**

Za izvršene radove u prosincu 2014. godine, sukladno potpisanom „Ugovoru za uređenje i betoniranje lokalnih putova u Gračacu, Orašcu i Čališima“, sa poduzećem „Beton“ od 11.12.2014. godine, iskazan je kapitalni izdatak u iznosu od 93.104 KM. Imajući u vidu da je obračunska situacija sačinjena 23.12.2014. godine, **konstatiramo da je iskazivanjem navedenog kapitalnog izdatka u iznosu do 93.104 KM narušen modificirani princip nastanka poslovnog događaja koji propisuje da se rashodi i izdaci priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja (obveze) i u izvještajnom periodu na koji se odnose nezavisno od plaćanja, što nije sukladno članku 76. Zakona o proračunima u FBiH, članku 16. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i članku 35. Pravilnika o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH. Za navedeni iznos, financijska izvješća Općine nisu realno i fer iskazana, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja.**

Kao i u prethodnom slučaju, konstatirali smo da su u okviru izvršenja navedene pozicije kapitalnih izdataka knjiženi troškovi povjerenstava za tehnički pregled i prijem izvršenih radova i objavljivanja obavještenja o dodjeli ugovora u Službenom glasniku BiH, što smatramo neopravdanim.

Potrebno je donijeti dinamički plan ulaganja proračunskih sredstava za realizaciju kapitalnih projekata, u kojem će se precizno definirati krajnji korisnici ili lokacije, vrsta potrebnih radova, roba ili usluga, kao i planirani iznos sredstava, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH;

Po završetku građevinskih radova izvršiti tehnički prijem istih, sukladno članku 50. Zakona o građenju; Rashode i izdatke iskazivati u obračunskom periodu kada je obveza za plaćanje i nastala, sukladno modificiranom principu nastanka poslovnog događaja, odnosno prihvaćenim okvirom financijskog izvješćivanja;

Kapitalni izdatak za javnu rasvjetu iskazan je u iznosu od 466.103 KM, u okviru kojeg se najznačajniji iznos od 415.342 KM odnosi na realizaciju potpisanog „Ugovora za nabavu i postavljanje opreme za rasvjetu ulica Kralja Tomislava, Splitske i Dive Grabovčeve“ sa izabranim ponuđačem „Klaus Lehmann GmbH“ d.o.o. Gračanica. Najveći dio ostatka sredstava se odnosi na realizaciju ispostavljenih računa od poduzeća „Anny Commerce“ d.o.o. Prozor za svjetiljke i ostali sitni elektro materijal za postavljenu uličnu rasvjetu (37.848 KM), što smo detaljnije obrazložili pod točkom 7. Izvješća (Javne nabave).

Kapitalni izdatak za izgradnju Doma za stare i nemoćne osobe realiziran je u iznosu od 1.500.000 KM. Prema prezentiranom, sredstva su doznačena na račun JU „Dom za stare i iznemogle osobe Rama“, u svrhu izgradnje navedenog doma. Ističemo da je Općinsko vijeće Prozor – Rama 23.11.2010. godine donijelo Odluku o osnivanju „Doma za stare i nemoćne osobe Rama“ radi obavljanja djelatnosti zbrinjavanja starih i nemoćnih osoba i skrbi o njima. Sukladno navedenoj odluci, Osnivatelji Doma su Općina Prozor – Rama i „Kuća mira Franjevačkog samostana Šćit – Rama“, s tim da su utvrđeni vlasnički udjeli osnivača u odnosu 1/3 : 2/3 u korist „Kuće mira Franjevačkog samostana Šćit – Rama“. Navedenom odlukom je imenovano lice koje će vršiti dužnosti ravnatelja do njegovog konačnog izbora sukladno Statutu, sa određenim nadležnostima. U vrijeme obavljanja konačne revizije, u tijeku je bila procedura imenovanja ravnatelja i novog Upravnog vijeća. Prema prezentiranoj Informaciji o utrošku sredstava iz općinskog proračuna, koja još uvijek nije razmatrana na Općinskom vijeću, Dom je sa 31.12.2015. godine utrošio 770.333 KM, od čega najveći iznos sredstava za: keramičarske, bravarske i zidarske radove, postavljanje ograde i podova, te podne i zidne keramike („Beton“ d.o.o. Prozor – Rama, 222.233 KM), za izradu termo fasade („Nevestić coommerce“ d.o.o. Tomislavgrad, 121.268 KM), i za vanjsko uređenje Doma („GS građenje“ d.o.o. Prozor – Rama 207.481 KM). Ostatak sredstava se nalazi na transakcijskom računu Doma. **Skrećemo pažnju da prije doznačavanja sredstava nije potpisan ugovor kojim će se definirati prava i obveze ugovorenih strana, već su sredstva**

doznačavana na temelju odobrenih zahtjeva od strane načelnika. Navedeno je značajno i iz razloga definiranja vlasničkih udjela u novoformiranoj ustanovi srazmjerno uloženim sredstvima.

Ugovorima o realizaciji dodijeljenih sredstava JP „Dom za stare i iznemogle osobe Rama“ jasno i precizno navesti za koje programske aktivnosti se mogu trošiti odobrena proračunska sredstva, prava i obveze ugovorenih strana, praćenje namjenskog utroška od strane nadležne službe, izvještavanje i nadzor. Izvršiti definiranje vlasničkih udjela u navedenoj ustanovi sukladno uloženim sredstvima;

Kapitalni izdatak za realizaciju projekta „Izgradnje tržnice – projektiranje i izgradnja“ je iz sredstava općinskog proračuna realiziran u iznosu od 43.344 KM, što predstavlja samo 22 % od planiranih 200.000 KM za navedene namjene. Sukladno potpisanom Ugovoru o izgradnji gradske tržnice (I faza) od 03.07.2015. godine sa izvođačem radova „Đogić“ d.o.o. Prozor – Rama (163.802 KM), realizacija navedenog projekta se vrši u suradnji sa Uredom za koordinaciju projekata – PCU pri Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva na način da 70 % vrijednosti projekta financira Ured za koordinaciju projekata iz kreditnih sredstava IFAD Lo 772 BA 1533 PRA, a 30 % sredstava Općina. Plaćanje se vrši na način da pristigle fakture ovjerava nadzorni organ angažovan od strane PCU-a, nakon čega se vrši plaćanje pripadajućeg dijela od strane PCU-a i Općine. U financijskim izvješćima je iskazan samo izvršeni iznos plaćanja od strane Općine temeljem ugovora o izvođenju radova i troškovi izvršenog nadzora.

Kapitalni transfer za izgradnju općinske zgrade realiziran je samo u iznosu od **45.068 KM**, temeljem plaćanja obveza sukladno Ugovoru za izradu idejnog rješenja projekta interijera zgrade Općine Prozor – Rama“. Nije nam prezentirana relevantna dokumentacija temeljem koje bi konstatirali zbog čega naprijed navedene planirane aktivnosti nisu realizirane u vezi izgradnje Zgrade Općine, iako su proračunom bila odobrena sredstva za navedene namjene u iznosu od 1.000.000 KM.

Rekonstrukcija i investicijsko održavanje je iskazana u iznosu od 853.356 KM, u okviru kojeg iznosa se najznačajniji dio sredstava od 349.786 KM odnosi na realizaciju Aneksa Ugovora „Izgradnja kanalizacijskih kolektora i rekonstrukcija vodovodne mreže u prozoru I i II faza“ (732.438 KM bez PDV-a) zaključenog 09.11.2015. godine sa poduzećem „Putovi“ d.o.o. Grude, putem provođenja pregovaračkog postupka bez objave obavještenja. Detaljnije o provedenoj proceduri smo konstatirali pod točkom 7. Izvješća (Javne nabave).

6.3 Financijski rezultat

Općinsko vijeće Prozor – Rama je 30.03.2016. godine donijelo Odluku o usvajanju Izvješća o izvršenju proračuna Općine za 2015. godinu sa Izvješćem o potrošnji sredstava rezerve. U navedenom Izvješću i prezentiranom analitičkom bruto bilancu su iskazani: prihodi i primici 24.113.024 KM, rashodi i izdaci 20.569.679 KM i višak prihoda i primitaka nad rashodima i izdacima 3.543.349 KM, što odgovara prezentiranim podacima u knjigovodstvenim evidencijama.

Struktura Izvršenja Proračuna Općine za 2015. godinu:

u KM

Red. broj	Opis	Proračun za 2015. godinu	Izvršenje Proračuna za 2015. godinu	% izvršenja
1	2	3	4	5
A	PRIHODI I PRIMICI (I+II)	26.094.776	24.113.024	92,41
I	Prihodi	20.993.000	19.572.643	93,23
1.	Porezni prihodi	2.105.000	2.077.244	98,68
2.	Neporezni prihodi	18.452.000	17.125.486	92,81
3.	Grantovi od drugih razina vlasti	436.000	371.862	85,28
II	Kapitalni primici	5.101.776	4.540.381	89,00
B	RASHODI I IZDACI (III + IV)	20.564.300	20.569.675	100,02
III	Tekući rashodi	9.845.900	9.775.542	99,28
4.	Tekući troškovi (plate, naknade, izdaci za materijal i usluge)	3.286.300	2.776.439	84,48
5.	Tekući transferi	5.403.600	5.744.956	106,32

6.	Kapitalni transferi	1.146.500	1.244.605	108,56
7.	Izdaci za otplatu anuiteta	9.500	9.542	100,44
IV	Kapitalni izdaci	10.718.400	10.794.134	100,7
8.	Nabava zemljišta	128.100	128.100	100,00
9.	Nabava građevina	9.619.800	9.739.683	101,24
10.	Nabava opreme	68.500	65.965	96,29
11.	Nabava stalnih sredstava u obliku prava	7.000	7.000	100,00
12.	Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	895.000	853.356	95,34
C	VIŠAK PRIHODA I PRIMITAKA NAD RASHODIMA I IZDACIMA 2015. GODINE (A-B)	5.530.476	3.543.349	-

Uvidom u popunjene obrasce finansijskih izvješća koji se dostavljaju Finansijsko – informatičkoj agenciji i nadležnom županijskom ministarstvu, iako su ovjereni potpisom certificiranog računovođe, konstatirali smo da finansijska izvješća Općine ne odgovaraju prezentiranim podacima iz analitičke bruto bilance na dan 31.12.2015. godine, što nije sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH (članci 29. – 30., kao i 35. – 39.). Tako smo utvrdili da u obrascu Izvješća o kapitalnim izdacima i financiranju i Godišnjem izvješću o izvršenju proračuna nisu iskazani primljeni kapitalni primici u iznosu od 2.437.439 KM temeljem Ugovora o grantu II (IPA 2009), u sklopu realizacije Projekta „Vodopkrba i sanitacija u FBiH - WATSAN FBiH“ na nivou FBiH. Također u obrascu Izvješće o novčanim tijekovima nije prikazano stanje gotovine na početku i na koncu poslovne godine.

Financijska izvješća Općine popunjavati na temelju podataka iz analitičke bruto bilance, sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH;

7. Javne nabave

Prema prezentiranim podacima Općine, u 2015. godini provedena su ukupno 63 postupka javnih nabava, te zaključeni ugovori u vrijednosti 4.475.860 KM (bez PDV-a) gdje pregled po vrstama provedenih postupaka za nabavu roba, usluga i radova dajemo u tabeli:

Red. Broj	Vrsta postupka	Broj provedenih postupaka	Vrijednost ugovorenih roba	Vrijednost ugovorenih usluga	Vrijednost ugovorenih radova	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7
1.	Otvoreni postupak	11	402.006	339.269	2.070.679	2.811.954
2.	Pregovarački postupak bez objave	3	-	302.099	732.438	1.034.537
3.	Ukupno konkurentskih zahtjeva sa objavom:	12	127.122	-	326.808	453.930
4	Izravan sporazum	33	36.409	74.960	64.070	175.440
Ukupno (1+2+3+4):		59	565.537	716.328	3.193.995	4.475.860

Provedenom revizijom javnih nabava obuhvatili smo 2 otvorena postupka, 1 konkurentski zahtjev i 1 pregovarački postupak bez objave obavještenja, vrijednosti potpisanih ugovora od 1.635.822 KM, što čini 36,55 % ukupne vrijednosti svih potpisanih ugovora u 2015. godini.

Obavljenom revizijom smo konstatirali da je Općina, nakon provedenog pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, na osnovni ugovor iz 2014. godine, sa preduzećem „Putovi“ d.o.o. Grude, 09.11.2015. godine zaključila Ugovor za dodatne radove „Izgradnje kanalizacionih kolektora i rekonstrukcije vodovodne mreže u Prozoru (I i II faza)“. Vrijednost temeljnog ugovora iznosi 3.742.286 KM (bez PDV-a), a vrijednost dodatnog ugovora iznosi 732.438 KM (bez PDV-a). Pregovarački postupak bez objave obavještenja je proveden na temelju članka 21. tačka c) i d) koji omogućava njegovo provođenje kada se iz suštinskih, dokazivih tehničkih razloga, ugovor može dodijeliti samo određenom dobavljaču, kao i iz razloga krajnje hitnosti, prouzrokovane događajima nepredvidivim za ugovorni organ, kada se ne mogu ispoštivati ovim zakonom utvrđeni minimalni rokovi za otvoreni, ograničeni ili pregovarački postupak sa objavom obavještenja. Sukladno članku 24) tačka a) dodatni radovi ne prelaze 20% od vrijednosti temeljnog ugovora.

Vezano za razloge zbog kojih je zaključen Ugovor za dodatne radove, prema naknadno prezentiranoj dokumentaciji i pismenom izjašnjenju od strane odgovorne osobe, prilikom izvođenja radova po temeljnom ugovoru utvrđeno je niz nedostataka u projektu, a koje je neophodno bilo odraditi na terenu, a sve u cilju kvalitetnijeg rješenja izgradnje kanalizacionog sustava i vodovodne mreže, kao i gornjeg stroja glavnih ulica grada Prozora. Naime, prvobitnim projektom je predložena asfaltna površina na nogostupima, betonska galanterija i granitne ploče debljine 4 cm. Općine je zauzela novi stav da se urade pješačke staze – nogostupi od betonskih kocki sa silikatnim slojem i identični rubnjaci, a za granitne ploče da se deblji na poveću na 5 cm i iste da se omeđe granitnim rubnjacima i izmjeni način izgradnje zbog skladnog izgleda, kvaliteta i zbog utjecaja jake zime i soli zimskih službi. Razlog za predložene izmjene su mnogobrojne instalacije koje se nalaze u pješačkoj stazi – nogostupima, zbog kvarova koje je realno očekivati, a zbog kojih bi se pješačka stazamogla demontirati i ponovo montirati na postojeću podlogu.

Revizijom kapitalnog izdatka za javnu rasvjetu smo konstatali da je izvršena kupovina elektro materijala u vrijednosti od 37.848 KM, od dobavljača „Anny Commerce“ d.o.o. Prozor, iako Općina sa istim nije zaključila ugovor, odnosno nije provela propisanu proceduru izbora dobavljača sukladno Zakonu o javnim nabavama, što smatramo neopravdanim.

Izbor dobavljača za nabavu roba, usluga i obavljanje radova vršiti uz dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavama;

8. Popis imovine i obveza

U cilju obavljanja **redovnog godišnjeg popisa** sa danom 31.12.2015. godine, načelnik Općine je 28.12.2015. godine imenovao 2 popisna povjerenstva, i to: Povjerenstvo za popis novčanih sredstava, kratkoročnih potraživanja i stalnih sredstava i Povjerenstvo za popis kratkoročnih tekućih obveza, kratkoročnih razgraničenja, dugoročnih kredita i zajmova i izvora sredstava Općine. **Temeljem uvida u prezentirana izvješća imenovanih povjerenstava i popratnu dokumentaciju, konstatalimo da povjerenstva nisu izvršila popis stvarnih stanja bilančnih pozicija, već da su ista samo prepisala stanja iz knjigovodstvenih evidencija.**

Uvidom u dokumentaciju, utvrdili smo da stalna sredstva nisu bila označena i inventumim brojevima na dan 31.12.2015. godine i da je propušteno knjiženje novonabavljenih stalnih sredstava u 2015. godini u iznosu od 1.374.563 KM (pozicija stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava), od čega se na „Izgradnju vodovoda G. Rama, rekonstrukcija i izgradnja vodovodne i kanalizacijske mreže“ odnosi 1.110.340 KM i na „Izgradnju novog dijela Srednje škole Prozor“ 264.223 KM. Pored toga, konstatalimo da je stvarno stanje novčanih sredstava na računima i u blagajni manje od knjigovodstvenog za iznos od 10.000 KM, odnosno za iznos od 231 KM, kao i da je prelazni račun na dan 31.12.2015. godine bio nezatvoren sa stanjem -57.020 KM, za što nam nije prezentirano adekvatno obrazloženje. U okviru iskazanih potraživanja, konstatalimo neusuglašeno stanje potraživanja temeljem akontacija za službeni put iz ranijeg perioda u iznosu od 1.450 KM, temeljem isplaćenih akontacija plaća u periodu 2011. – 2015. godina (-1.200 KM), kao i ostalih potraživanja temeljem provedenih knjiženja u periodu 2011. – 2013. godine (390.601 KM). Na poziciji ostalih razgraničenih rashoda konstatalimo neusuglašeno stanje u iznosu od 291.228 KM koje se odnosi na plaćene i nezatvorene obveze iz 2010. godine, knjižene po nalogu Financijske policije na teret 2011. godine.

Također smo konstatalimo da na poziciji dugoročnih obveza na dan 31.12.2015. godine nisu bile evidentirane obveze na temelju povučenih kreditnih sredstava Evropske investicijske banke u iznosu od 2.102.942 KM, kao i neizmirene obveze u iznosu od 290.136 KM na temelju Ugovoru o kreditu za sanaciju komunalne infrastrukture sektor „Vodoopskrba, kanalizacija i čvrsti otpad“ iz 1998. godine, što nije sukladno članku 74. Zakona o proračunima u FBiH i članku 5. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH. Općina nije izvršila popis i usuglašenje obveza prema dobavljačima (792.471 KM), sukladno članku 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

U tijeku obavljanja konačne revizije (juni 2016. godine), odgovorne osobe Općine su prezentirale dokaze da su izvršile korekcije knjiženja u dijelu evidentiranja novonabavljenih stalnih sredstava u 2015. godini u iznosu od 1.374.563 KM i dugoročnih obveza na temelju korištenja kreditnih sredstava u iznosu od 2.393.078 KM. Međutim, iako su prezentirale određenu dokumentaciju koja se tiče neusuglašenog stanja ostalih

bilančnih pozicija (novčanih sredstava na računima i u blagajni, zatim potraživanja temeljem akontacija za službeni put i akontacija plaća iz ranijeg perioda, te ostalih potraživanja, razgraničenih rashoda, kao i obveza prema dobavljačima) istu nismo mogli prihvatiti kao relevantnu.

Imajući u vidu sve što je naprijed navedeno, konstatiramo da Općina nije izvršila popis imovine i obveza sa stanjem na dan 31.12.2015. godine, tako da nije izvršeno ni usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obveza, što nije sukladno člancima 25. i 26. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i ostalim važećim propisima. Zbog navedenog, Bilanca stanja Općine Prozor – Rama, po svim bitnim pitanjima, nije prikazala istinito i objektivno stanje imovine i obveza na dan 31.12.2015. godine i rezultate poslovanja, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja.

Općina je dužna na kraju fiskalne godine uskladiti računovodstvene knjige, odnosno da pravilno izvrši popis i obvezno uskladi stanje sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, Zakonu o proračunu u FBiH, Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

9. Komentar

Općina Prozor – Rama se na dostavljeni Nacrt Izvješća o financijskoj reviziji za 2015. godinu, u ostavljenom roku, očitovala dopisom broj 04/2-16-2133/16 od 19.08.2016. godine. Obrazloženje sa pratećom dokumentacijom koje se odnose na popunjavanje izjave o fiskalnoj odgovornosti načelnika je prihvaćeno i ugrađeno u konačan tekst Izvješća. Ostala dokumentacija i obrazloženja nisu imali uticaja na nalaze, preporuke i mišljenje o izvršenoj reviziji, zbog čega ostajemo pri iznesenim konstatacijama.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:
Dunja Logo, dipl. oec.

Vođa tima:
Nasiha Biberović, dipl.oec

Član tima:
Seida Isaković, dipl.oec

III. REZIME DANIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom poslovanja Općine za 2015. godinu konstatirali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

- 1. Doraditi Pravilnik o intemim kontrolama i poboljšati funkcioniranje sustava internih kontrola u dijelu: planiranja proračuna, financijskog izvješćivanja, knjigovodstvenog evidentiranja, nadzora nad dodijeljenim sredstvima tekućih i kapitalnih transfera, kontrole obračuna plaća i naknada plaća, korištenja službenih vozila, reprezentacije, poštivanja proračunskog kontnog plana, realizacije kapitalnih izdataka, te popisa i usklađivanja imovine i obveza;*
- 2. Uspostaviti funkciju interne revizije sukladno Zakonu o intemoj reviziji u javnom sektoru u FBiH u cilju praćenja i ocjenjivanja sustava internih kontrola;*
- 3. Planiranje proračuna vršiti na odgovarajućim pozicijama propisanim kontrim planom za proračunske korisnike u cilju lakšeg praćenja izvršenja proračuna, a obveze preuzimati samo do visine utvrđene u posebnom dijelu proračuna sukladno Zakonu o proračunima u FBiH;*
- 4. Izvješće o izvršenju proračuna za 2015. godinu sačinjavati i Općinskom vijeću podnositi uz dosljednu primjenu članka 97. Zakona o proračunima u FBiH;*
- 5. Izvršiti evidentiranje dugoročnih kreditnih obveza na temelju Ugovora o kreditu iz 2013. godine, za realizaciju „Podprojekta dovršetka izgradnje sustava vodoopskrbe naselja po obodu Ramskog jezera i sanitacija uže gradske zone u Općini Prozor – Rama“ i Ugovora o kreditu za sanaciju komunalne infrastrukture sektor „Vodoopskrba, kanalizacija i čvrsti otpad“ iz 1998. godine, sukladno članku 74. Zakona o proračunima u FBiH i članku 5. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH;*
- 6. Isplatu naknade za prijevoz na posao i s posla vršiti sukladno važećoj Odluci o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine;*
- 7. U cilju poboljšanja sustava internih kontrola popunjavati obrasce PN4 za sva vozila Općine, sačinjavati mjesečna izvješća o potrošnji goriva i pređenoj kilometraži, te osigurati da fakture dobavljača sadrže registarske oznake vozila u koje se toči gorivo. Nabavu goriva vršiti isključivo od dobavljača sa kojim Općina ima zaključen ugovor sukladno Zakonu o javnim nabavama;*
- 8. Pravilnikom o reprezentaciji i poklonima utvrditi limite potrošnje za lica kojima je dato pravo korištenja reprezentacije u cilju adekvatog praćenja namjenskog trošenja sredstava u ove svrhe;*
- 9. Osigurati da računi konzumacije jela i pića sadrže podatke o gostima na poleđini računa sukladno navedenom Pravilniku, kao i da se svi troškovi reprezentacije knjiže na kontu iste, u cilju vjerodostojnog iskazivanja izdataka za reprezentaciju;*
- 10. Preispitati utemeljenost i opravdanost obračuna i isplate naknada temeljem ugovora o djelu, obzirom da nema dokaza obavljanja istih. Zaključenim ugovorima o djelu utvrditi obvezu dostavljanja izvješća o obavljenom poslu;*
- 11. Osigurati evidencije kod obračuna i isplate naknade članovima povjerenstava iz kojih će se moći pratiti na koji način je utvrđena ukupna visina naknade po članu povjerenstva;*
- 12. Potrebno je donijeti kriterije za dodjelu sredstava iz tekuće pričuve Proračuna Općine Prozor – Rama, a dodijeljena sredstva doznačavati temeljem potpisanih ugovora kojima će se definirati način izvješćivanja i vršenje nadzora nad namjenskim utroškom proračunskih sredstava;*
- 13. Planiranje tekućih i kapitalnih transfera vršiti temeljem ocjene opravdanosti pristiglih zahtjeva i na temelju potpisanih ugovora kojima će se decidno navesti prava i obveze ugovorenih strana, praćenje namjenskog utroška od strane nadležne službe, izvješćivanje i nadzor;*
- 14. Osigurati kontinuirano izvješćivanje, kontrolu i nadzor nad namjenskim utroškom doznačenih sredstava tekućih i kapitalnih transfera putem pojedinačnog pregleda dokumentacije,*

- povremenog obilaska terena i eventualnog traženja povrata sredstava, sukladno člancima 57. i 65. Zakona o proračunima u FBiH;*
- 15. Sa fizičkim licima koja vrše prijevoz đaka u područjima koja ne pokriva javni prijevoz zaključiti ugovore kojima će se utvrditi prava i obveze ugovornih strana kao i način utvrđivanja naknade za izvršene usluge. Za izvršene usluge prije isplate naknade obračunati porez i doprinose sukladno Zakonu o doprinosima i Zakonu o porezu na dohodak;*
  - 16. Donositi godišnji i trogodišnji plan izdataka za kapitalna ulaganja po godinama i izvorima financiranja utvrđenih Dokumentom okvirnog proračuna, posebnim zakonima i drugim propisima, sukladno člancima 20. i 22. Zakona o proračunima u FBiH;*
  - 17. Knjiženje poslovnih promjena vršiti na propisanim pozicijama Kontnim planom za proračunske korisnike, sukladno članku 13. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i članku 3. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH;*
  - 18. Potrebno je donijeti dinamički plan ulaganja proračunskih sredstava za realizaciju kapitalnih projekata, u kojem će se precizno definirati krajnji korisnici ili lokacije, vrsta potrebnih radova, roba ili usluga, kao i planirani iznos sredstava, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH;*
  - 19. Po završetku građevinskih radova izvršiti tehnički prijem istih, sukladno članku 50. Zakona o građenju;*
  - 20. Rashode i izdatke iskazivati u obračunskom periodu kada je obveza za plaćanje i nastala, sukladno modificiranom principu nastanka poslovnog događaja, odnosno prihvaćenim okvirom finansijskog izvješćivanja;*
  - 21. Ugovorima o realizaciji dodijeljenih sredstava JP „Dom za stare i iznemogle osobe Rama“ jasno i precizno navesti za koje programske aktivnosti se mogu trošiti odobrena proračunska sredstva, prava i obveze ugovorenih strana, praćenje namjenskog utroška od strane nadležne službe, izvještavanje i nadzor. Izvršiti definiranje vlasničkih udjela u navedenoj ustanovi sukladno uložnim sredstvima;*
  - 22. Financijska izvješća Općine popunjavati na temelju podataka iz analitičke bruto bilance, sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH;*
  - 23. Izbor dobavljača za nabavu roba, usluga i obavljanje radova vršiti uz dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavama;*
  - 24. Općina je dužna na kraju fiskalne godine uskladiti računovodstvene knjige, odnosno da pravilno izvrši popis i obvezno uskladi stanje sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, Zakonu o proračunu u FBiH, Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.*

IV. PRILOG

GODIŠNJA

FINANCIJSKA IZVJEŠĆA

1. Bilanca stanja na dan 31.12.2015. godine

Bilanca stanja na dan 31.12.2015. godine			
Naziv institucije: Općina Prozor-Rama			
Opis	31.12.2015	31.12.2014	Procenat (2/3)
1	2	3	4
A) Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	4.971.537	1.671.041	297,51
1.Novčana sredstva i plemeniti metali	3.574.146	53.077	6.733,89
2.Vrijednosni papiri			
3.Kratkoročna potraživanja	1.816.205	1.331.625	136,39
4.Kratkoročni plasmani			
5.Financijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama			
6.Zalihe materijala i robe			
7.Zalihe sitnog inventara	112	112	100,00
8.Kratkoročna razgraničenja	418.926	286.228	146,36
B) Stalna sredstva (11+14+17+18)	9.797.985	425.416	2.303,15
9.Stalna sredstva	10.336.386	916.815	1.127,42
10.Ispravka vrijednosti	538.401	491.399	109,56
11.Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	9.797.985	425.416	2.303,15
12.Dugoročni plasmani			
13.Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana			
14.Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)			
15.Vrijednosni papiri			
16.Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira			
17.Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)			
18.Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA:	14.769.522	2.096.458	704,50
C) Kratkoročne obveze i razgraničenja (19+...+24)	1.463.173	1.706.026	85,76
19.Kratkoročne tekuće obveze	573.833	1.513.190	37,92
20.Obveze po osnovu vrijednosnih papira			
21.Kratkoročni krediti i zajmovi			
22.Obveze prema djelatnicima	161.541	176.799	91,37
23.Financijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama			
24.Kratkoročna razgraničenja	727.799	16.037	4.538,25
D) Dugoročne obveze i razgraničenja (25+26+27)			
25.Dugoročni krediti i zajmovi			
26.Ostale dugoročne obveze			
27.Dugoročna razgraničenja			
E) Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	13.306.349	390.431	3.408,12
28.Izvori stalnih sredstava	9.795.699	423.130	2.315,06
29.Ostali izvori sredstava			
30.Izvori sredstava pričuve			
31.Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	3.510.650		
32.Neraspoređeni višak rashoda nad приходima		32.699	
UKUPNO PASIVA:	14.769.522	2.096.458	704,50

Datum kojim rukovodstvo odobrava Bilancu stanja na dan 31.12.2015. godine nije naveden u obrascu Bilance stanja.

**Načelnik
Jozo Ivančević**

2. Godišnje izvješće o izvršenju proračuna za 2015. godinu

Godišnje izvješće o izvršenju proračuna za 2015. godinu					
Naziv institucije: Općina Prozor-Rama					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat 3/2x100
		u tekućoj godini	u prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6
I. PRIHODI I PRIMICI	20.993.000	19.572.643	10.046.122	-1.420.357	93,23
A. PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	2.105.000	2.077.244	1.909.103	-27.756	98,68
1. Porez na dobit pojedinca i poduzeća	5.000	463	1.517	-4.537	9,26
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate)	5.000	463	1.517	-4.537	9,26
Porezi na dobit poduzeća					
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih org. i druš.za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih poduzeća					
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu					
3. Porezi na plaću i radnu snagu	0	14.510	1.752	14.510	
4. Porez na imovinu	90.000	102.402	79.385	12.402	113,78
5. Domaći porezi na dobra i usluge	0	12.916	2.411	12.916	
6. Porez na dohodak	270.000	264.288	245.843	-5.712	97,88
7. Prihodi od indirektnih poreza	1.700.000	1.678.665	1.574.782	-21.335	98,75
8. Ostali porezi	40.000	4.001	3.414	-35.999	10,00
B. NEPOREZNI PRIHODI (9+10+11)	18.652.000	17.125.486	7.587.945	-1.526.514	91,82
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	36.300	37.581	21.412	1.281	103,53
Prihodi od nefinansijskih javnih poduzeća i finansijskih javnih institucija	36.300	37.334	16.832	1.034	102,85
Ostali prihodi od imovine	0	247	4.580	247	
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu					
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu					
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika					
Prihodi od privatizacije					
Prihodi temeljem premije i provizije za izdanu garanciju					
10. Naknade, pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	18.615.700	17.085.305	7.563.785	-1.530.395	91,78
Administrativne pristojbe	90.000	61.213	63.285	-28.787	68,01
Sudske pristojbe	0	150	0	150	
Komunalne naknade i pristojbe	135.000	152.041	110.075	17.041	112,62
Ostale proračunske naknade i pristojbe	9.100.000	82.255	110.542	-9.017.745	0,90
Naknade i pristojbe po federalnim zakonima i drugim propisima	9.290.700	16.788.225	7.277.155	7.497.525	180,70
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika proračuna i vlastiti prihodi)					
Neplanirane uplate – prihodi	0	1.420	2.728	1.420	
Novčane kazne	0	2.600	2.742	2.600	
Drugi tekući prihodi					
11. Primljeni transferi i donacije	236.000	371.862	549.074	135.862	157,57
Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija					
Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	236.000	371.862	549.074	135.862	157,57
Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada					
Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti i fondova					
Kapitalni transferi iz nevladinih izvora					
Donacije					
II. RASHODI	9.819.400	9.775.542	9.755.034	-43.858	99,55
1. Plaće i naknade troškova uposlenih	1.789.800	1.774.792	2.164.728	-15.008	99,16
Bruto plaće i naknade	1.580.000	1.568.541	1.671.937	-11.459	99,27
Naknade troškova uposlenih i skupštinskih zastupnika	209.800	206.252	492.791	-3.548	98,31
2. Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	165.000	164.254	147.780	-746	99,55
3. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	1.133.900	837.392	795.647	-296.508	73,85
Putni troškovi	39.400	27.073	70.028	-12.327	68,71
Izdaci za energiju	365.000	94.912	352.088	-270.088	26,00
Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	82.000	74.386	74.137	-7.614	90,71
Nabava materijala i sitnog inventara	53.000	53.388	36.382	388	100,73
Izdaci za usluge prijevoza i goriva	28.000	24.866	34.370	-3.134	88,81

Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	10.500	10.350	0	-150	98,57
Izdaci za tekuće održavanje	27.500	28.652	35.694	1.152	104,19
Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	7.000	7.156	7.013	156	102,23
Ugovorene i druge posebne usluge	521.500	516.610	185.935	-4.890	99,06
4. Tekući transferi	5.601.200	5.744.956	3.830.732	143.756	102,57
Tekući transferi drugim razinama vlasti	706.000	698.787	607.665	-7.213	98,98
Tekući transferi pojedincima	714.000	741.835	353.127	27.835	103,90
Tekući transferi neprofitnim organizacijama	2.525.200	2.612.889	1.481.499	87.689	103,47
Subvencije javnim poduzećima	170.000	210.599	0	40.599	123,88
Subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima	1.481.000	1.480.846	1.351.362	-154	99,99
Subvencije finansijskim i institucijama					
Tekući transferi u inozemstvo					
Drugi tekući transferi	5.000	0	37.080	-5.000	0,00
5. Kapitalni transferi	1.120.000	1.244.605	2.808.296	124.605	111,13
Kapitalni transferi drugim razinama vlade	0	120.000	0	120.000	
Kapitalni transferi pojedincima	1.120.000	1.124.605	2.808.296	4.605	100,41
Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama					
Kapitalni transferi javnim poduzećima					
Kapitalni transferi privatnim poduzećima i poduzetnicima					
Kapitalni transferi finansijskim institucijama					
Kapitalni transferi u inozemstvo					
6. Izdaci za kamate	9.500	9.542	7.850	42	100,44
Kamate na pozajmice primljene kroz državu					
Izdaci za inostrane kamate					
Kamate na domaće pozajmljivanje	9.500	9.542	7.850	42	100,44
Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama					
Tekuća budžetska pričuva					
TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	11.173.600	9.797.101	291.088	-1.376.499	87,68
III. TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA					
1. Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0
Primici od prodaje stalnih sredstava					
Primici od prodaje federalnih robnih rezervi					
Ostali kapitalni primici					
2. Izdaci za nabavu stalnih sredstava	10.744.900	10.794.134	16.861	49.234	100,46
Nabava šuma, zemljišta i višegodišnjih zasada	128.100	128.100	0	0	100,00
Nabava građevina	9.687.300	9.739.714	0	52.414	100,54
Nabava opreme	68.500	65.965	16.861	-2.535	96,30
Nabava ostalih stalnih sredstava					
Nabava stalnih sredstava u obliku prava	7.000	7.000	0	0	100,00
Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	854.000	853.356	0	-644	99,92
NETO NABAVA STALNIH SREDSTAVA (1-2)	10.744.900	10.794.134	16.861	49.234	100,46
NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT	428.700	-997.033	274.227	-1.425.733	-232,57
IV. TRANSAKCIJE U FINANCIJSKOJ IMOVINI					
Primici od finansijske imovine	378.044	0	0	-378.044	0,00
Primljene otplate od pozajmljivanja drugim razinama vlasti					
Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama					
Primljene otplate od pozajmljivanja javnim poduzećima					
Primetak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih poduzeća					
Primetak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih poduzeća i u zajedničkim ulaganjima	378.044	0	0	-378.044	0,00
Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja					
Primljene otplate od pozajmljivanja u inozemstvo					
Izdaci za finansijsku imovinu					
Pozajmljivanje drugim razinama vlasti					
Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim poduzećima					
Pozajmljivanje javnim poduzećima					
Izdaci za kupovinu dionica javnih poduzeća					
Izdaci za kupovinu dionica privatnih poduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima					
Ostala domaća pozajmljivanja					
Pozajmljivanje u inozemstvo					
NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANCIJSKE IMOVINE (1.-2.)	378.044	0	0	-378.044	0,00
V. TRANSAKCIJE U FINANCIJSKIM OBVEZAMA					
Primici od zaduživanja	2.223.794	2.102.942	0	-120.852	94,57
Primici od dugoročnog zaduživanja	2.223.794	2.102.942	0	-120.852	94,57

Zajmovi primljeni kroz Državu					
Primici od inozemnog zaduživanja	2.223.794	2.102.942	0	-120.852	94,57
Primici od domaćeg zaduživanja					
Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0
Zajmovi primljeni kroz Državu					
Primici od inozemnog zaduživanja					
Primici od domaćeg zaduživanja					
Izdaci za otplate dugova	0	0	0	0	0
Otplate dugova primljenih kroz Državu					
Spoljne otplate					
Otplate domaćeg pozajmljivanja					
Otplate unutarnjeg duga					
Otplate duga po izdatim garancijama					
Otkup duga					
NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1.-2.)	2.223.794	2.102.942	0	-120.852	94,57
UKUPAN FINACIJSKI REZULTAT (III+IV+V)	3.030.538	1.105.909	274.227	-1.924.629	36,49

Datum kojim rukovodstvo odobrava Godišne izvješće o izvršenju proračuna za 2015. godinu nije naveden u obrascu.

Napomena: u obrazac GIB-a nije unesena pozicija konta 812-Kapitalni primici u iznosu od 2.437.439 KM, čime je suficit (1.105.909 KM) iskazan manje za navedeni iznos primitaka.

Načelnik
Jozo Ivančević

3. Izvešće o novčanim tijekovima za 2015. godinu

IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA Period izvješćivanja od 01.01. do 31.12.2015 godine		
Naziv institucije: Općina Prozor-Rama		(KM)
Redni broj	Pozicija	Iznos
1	2	3
	I NOVČANI PRIMICI	
1	Prihodi (od 2 do 6)	19.574.592
2	Prihodi od poreza	2.077.244
3	Neporezni prihodi	17.125.486
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	371.862
5	Kapitalni transferi	
6	Prihodi temeljem zaostalih obveza	
7	Kapitalni primici i transferi (8)	
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	
9	Financiranje (od 10 do 12)	2.102.942
10	Primici od financijske imovine	
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	2.102.942
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	21.677.534
14	II NOVČANE ISPLATE	
15	Rashodi (od 16 do 21)	9.775.541
16	Plaće i naknade troškova uposlenih	1.774.792
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	164.254
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	837.392
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	5.744.956
20	Kapitalni transferi	1.244.605
21	Izdaci za kamate	9.542
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	10.794.134
23	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	10.794.134
24	Financiranje (25 + 26)	
25	Izdaci za financijsku imovinu	
26	Izdaci za otplate dugova	
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	
28	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 minus 27)	1.107.859
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	
30	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	

Datum kojim rukovodstvo odobrava Izvešće o novčanim tokovima za period izvještavanja od 01.01. do 31.12. 2015. godine nije naveden u obrascu.

**Načelnik
Jozo Ivančević**